

ОПШТИНА НОВА ЦРЊА

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ ПОЛОЖАЈА ИЗБЕГЛИЦА, ИНТЕРНО РАСЕЉЕНИХ ЛИЦА, ПОВРАТНИКА ПО СПОРАЗУМУ О РЕАДМИСИЈИ, ТРАЖИЛАЦА АЗИЛА И МИГРАНАТА У ПОТРЕБИ БЕЗ УТВРЂЕНОГ СТАТУСА ЗА ПЕРИОД ОД 2017. ДО 2020. ГОДИНЕ

Нова Црња, април 2017. године

Садржај:

Уводна реч председника општине.....	5
Шта је Локални акциони план за унапређење положаја миграната.....	6
Захвалност учесницима у процесу локалног акционог планирања.....	9
Сажетак	101
ПОГЛАВЉЕ 1. Основни подаци о општини	122
ПОГЛАВЉЕ 2. Подаци о мигрантима на територији општине.....	30
ПОГЛАВЉЕ 3. Анализа ситуације и закључци.....	399
ПОГЛАВЉЕ 4. Приоритетне циљне групе	4545
ПОГЛАВЉЕ 5. Општи и специфични циљеви	477
ПОГЛАВЉЕ 6. Активности	499
ПОГЛАВЉЕ 7. Ресурси – Буџет	5656
ПОГЛАВЉЕ 8. Аранжмани за примену.....	5757
ПОГЛАВЉЕ 9. Праћење и оцена успешности	599

На основу члана 41. Статута општине Нова Црња („Сл.лист Општине Нова Црња“, бр. 9/08, 16/2012 и 16/2015), Скупштина општине Нова Црња на седници одржаној дана 7. јуна 2017. године донела је:

Локални акциони план за унапређење положаја миграната, избеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса за период од 2017. - 2020. године у општини Нова Црња

У општини Нова Црња живи, према подацима Републичког завода за статистику Републике Србије на попису становништва спроведеном 2011. године на територији општине Нова Црња живи укупно 10.272 становника. Општина традиционално имају велики број избеглица а изузетно мали број интерно расељених лица. Прве избеглице су на општине дошле 1991. године из Хрватске, а током 1992. године и из БиХ. Процес континуираног доласка избеглица трајао је све до краја 1996. године. Из Републике Хрватске дошло је око **1.200** избеглица (од чега у „Олуји“ 1995. године око **1.000** прогнаника). Ништа мањи број избеглица није избегао ни из БиХ тако да се број избеглих из БиХ креће исто око **1.000**. Последњи талас доласка избеглица је уствари долазак лица са КиМ који су у статусу интерно расељених лица. Њихов долазак је кренуо у току НАТО бомбардовања, март 1999. године, а траје и данас. На територији општине Нова Црња евидентирано је **98** ИРЛ. Према подацима из базе података Повереништва за избеглице и миграције, кроз општину/град је прошло **2.200** избеглица и **100** ИРЛ.

Имајући у виду број људи који се третирају као избегла, интерно расељена лица, и повратници по споразуму о реадмисији, недовољан степен интеграције ове групације, као и услове у којима живе, општина Нова Црња је изразила спремност да учествује у решавању њихових проблема кроз дефинисање новог Локалног акционог плана за унапређење миграната, избеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса за период од 2017.-2020.године у општини Нова Црња за период 2017- 2020. године. С обзиром на промене у кретањима на пољу миграција и значајан број миграната у потреби без утврђеног статуса и тражиоца азила, овај акциони план ће укључити и проблеме са којима се ове категорије суочавају као и циљеве које ће општине/град тежити да досегну у вези са побољшањем њиховог положаја као и подизањем капацитета општине Нова Црња да се суочава са изазовима које доносе миграциони токови у наведеном периоду.

Локалним акционим планом, општина Нова Црња жели да допринесе повећаној интеграцији и смањењу сиромаштва избеглих и интерно расељених лица, као и повећању знања и грађанске свести становника на територији општине Нова Црња. Општина Нова Црња истовремено показује спремност за реализацију пројеката и планова, који су представљени у специфичним циљевима Локалног акционог плана. У досадашњим

активностима препозната је воља свих заинтересованих страна за решавање претходно наведених проблема, али и недовољни појединачни капацитети и ресурси. Обједињавањем свих релевантних актера у локалној заједници, кроз формираног Савета за управљање миграцијама и трајна решења, ствара се могућност за координацију и активно праћење проблема, као и за реализацију циљева локалног акционог плана. Коначни циљ, коме се приближавамо кроз овај локални акциони план, а коме се у свом деловању увек тежи, су једнаке шансе и могућности и једнака права свих грађана и грађанки који живе на територији.

Основни циљ локалне интеграције је обезбеђивање могућности избеглицама, интерно расељеним лицима и повратницима за економску и социјалну равноправност са свим осталим грађанима и за достојанствен живот у заједници.

Управљање миграцијама је комплексан процес који захтева правовремен, усмерен и кохерентан одговор свих структура и пружалаца услуга, те је циљ општине Нова Црња да континуирано и уз подршку свих заинтересованих страна ради на побољшању својих капацитета како би се све активности реализовале уз пуно поштовање људских права и у најбољем интересу најугроженијих миграната и тражиоца азила.

С обзиром да примена и реализација овог Плана захтевају различите ресурсе, општина Нова Црња учествује у његовом финансирању и на тај начин изражава своју решеност да унапреди квалитет живота миграната на својој територији. Изузетно је важно да ће План спроводити локални кадрови, ослањајући се на своја стручна знања и друге професионалне компетенције.

Уводна реч председника општине

Општина Нова Црња се за време мог мандата већ годинама уназад озбиљно бавила решавањем проблема избеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражиоца азила, тако што улаже напоре да што више помогне у решавању проблема избеглих и интерно расељених лица укључујући се у разне пројекте за трајно збрињавање, због чега се приступило изради Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, која подразумевају сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље немају решене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Међу њима је велики број социјално рањивих група (стара лица, самохрани родитељи, многочлане породице, незапослени), којима је потребна помоћ у обезбеђивању адекватног смештаја и запослења.

Како је у претходних пар година све учесталија присутност миграната, чије је решавање статуса и проблема неопходно, општина Нова Црња је изразила спремност да учествује у решавању њихових проблема кроз дефинисање новог Локалног акционог плана којим ће се обухватити и мигранти у потреби без утврђеног статуса, тражиоци азила, чиме ће се допринети промовисању толеранције.

Коначни циљ, коме се приближавамо кроз овај локални акциони план, а коме се у свом деловању увек тежи, су једнаке шансе и могућности и једнака права свих грађана и грађанки који живе на територији општине Нова Црња.

Основни циљ локалне интеграције је обезбеђивање могућности избеглицама, интерно расељеним лицима и повратницима за економску и социјалну равноправност са свим осталим грађанима и за достојанствен живот у заједници.

Могу само да обећам да ћу се као Председник општине уз подршку и других релевантних институција и установа наставити са политиком помоћи миграната, избеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса.

С поштовањем,
Председник општине Нова Црња
Пера Миланков

Шта је Локални акциони план за унапређење положаја миграната избеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса за период од 2017.-2020.године у општини Нова Црња

Локални акциони план представља план акције за унапређење положаја избеглица, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса. У оквиру овог документа, под избеглим и интерно расељеним лицима подразумевају се сва лица која су била изложена присилном напуштању својих домова и расељавању, због рата на простору бивших југословенских република и бомбардовања Косова и Метохије, укључујући и она лица која су у међувремену стекла статус грађана Републике Србије, али и даље имају нерешене егзистенцијалне проблеме настале у току избегличког статуса.

Према Конвенцији УН о статусу избеглице (1951), **избеглица**¹ је особа која из основаног страха да ће бити прогоњена због своје расе, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или због политичког уверења, напустила своју државу и не може, или због поменутог страха не жели да се у њу врати. Појам избеглице је Протоколом из 1967. год. проширен и на особе које су биле изложене ратним страдањима или другим облицима насиља и зато одлучиле или биле принуђене да напусте своју државу.

Статус избеглице у Републици Србији, Комесаријат за избеглице и миграције признаје у складу са Законом о избеглицама („Службени гласник РС”, број 18/92, „Службени лист СРЈ”, број 42/02 - СУС и „Службени гласник РС”, број 30/10).

Интерно расељена лица² су она које су биле присиљене да напусте своје домове, али су остале у границама своје државе. Разлози због којих су били присиљени да напусте своје домове могу бити различити: рат, насиље, угрожавање људских права, политички прогон или природне катастрофе (земљотрес, поплава и сл.). Зато што се налазе у границама своје земље, могућности њихове међународне заштите су ограничене. Иако их, за разлику од избеглица, не штити Специјална конвенција УН, и даље их штите национални закони, међународно хуманитарно право и међународни правни акти у области људских права.

Повратници по Споразуму о реадмисији³ су лица која су добровољно или присилно враћена из држава у којима су неосновано боравила (одбијен захтев за азил, истекла виза) у земље порекла, на основу потписаног споразума о реадмисији између Европске заједнице и Републике Србије.

Споразум између Републике Србије и Европске уније о реадмисији лица која незаконито бораве који је ступио на снагу 01. јануара 2008. године уговорне стране су регулисале процедуру повратка особа које не испуњавају или више не испуњавају услове за улазак или боравак на територији државе уговорнице.

Спречавање нелегалних миграција и прихват и интеграција повратника по основу Споразума о реадмисији су један од улова за стављање Републике Србије на Белу шенген листу.

¹(<http://en.wikipedia.org/wiki/Refugee>)

²(http://www.articleword.org/index.php/Displaced_person)

³http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/lat/pdf/predlozi_zakona/3118-12Lat.pdf

У циљу испуњавања својих обавеза Влада Републике Србије усвојила је Стратегију реинтеграције повратника по онову Споразума о реадмисији 13. фебруара 2009. године („Службени гласник РС“, број 15/09). Усвојен је и Акциони план за спровођење Стратегије реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији за период 2009. и 2010. године.

Тражиоци азила⁴/ лица која траже азил су лица која поднесу захтев за азил на територији Републике Србије, а о чијем захтеву није донета коначна одлука. То значи да су та лицаскладу са важећом законском регулативом, на територији Републике Србије затражила неки од видова међународне заштите на законом прописан начин. У складу са одредбама Закона које се односе на смештај и обезбеђивање основних животних услова за лица која траже азил Влада Републике Србије оснива центре у којима они бораве и у буџету обезбеђује средства за функционисање центара.

Мигранти у потреби без утврђеног статуса су на територију Републике Србије ушли из суседних земаља а пореклом су из ратом захваћених подручја Блиског Истока и Африке. У складу са појачаним приливом миграната, Влада Републике Србије је 18. јуна 2015. године основала Радну групу за решавање проблема мешовитих миграционих токова коју чине министри пет ресорних министарстава, укључујући представника Комесаријата за избеглице и миграције. Радна група је формирана са задатком да прати, анализира и разматра питања мешовитих миграционих токова у Републици Србији са посебним освртом на проблеме у овој области, даје анализе стања и предлоге мера за решавање уочених проблема и усклађивање ставова надлежних државних органа и других организација и институција које се баве питањем мешовитих миграционих токова.

Имајући у виду велику флукуацију миграната употреби чији статус није решен као и чињеницу да су током целе избегличке кризе присутни на територији општине Нова Црња или да постоје индиције и могућност организовања њиховог смештаја у општини Нова Црња, потребно је да се предузму мере у складу са одлукама које донесу надлежне институције и Радна група.

Првенствено је потребно јачање капацитета за унапређење квалитета живота у локалној средини кроз опремање смештајног простора, простора за информативне, едукативне, спортске и здравствене услуге као и спровођење неопходних активности на јачању толеранције и отклањања предрасуда и страха кроз развој комуникације и дијалога.

У овом документу под процесом **локалног акционог планирања** подразумевамо процес доношења одлука о томе које промене, значајне за живот ових лица намеравамо да остваримо у свом локалном окружењу у току предвиђеног временског периода.

Стратешки оквир ЛАП-а одређен је у складу са политиком и правцима деловања дефинисаним у сету докумената донетим на националном и локалном нивоу а од значаја су за управљање миграцијама. У циљу координираног рада, коришћења научених лекција и најбољих пракси, овај Локални акциони план узима у обзир постојеће пројекте изградње капацитета на локалном нивоу, а нарочито оне који су у домену социјалне, економске и стамбене политике. Креирање и спровођење локалних акционих планова за унапређење положаја миграната овде се третира као део ширег механизма смањења сиромаштва и социјалне искључености осетљивих друштвених група.

⁴ Закон о азилу, члан 2.(„Сл.гласник РС“, бр. 109/2007)

Локални акциони план доноси се на период од 4 године.

Процес израде Локалног акционог плана за унапређење положаја миграната у општини, заснива се на интерактивном приступу чије су основне методолошке карактеристике да је:

- Локални–спроведен је у локалној заједници и уважава локалне специфичности;
- Партиципативан–укључио је различите битне актере процеса друштвено организоване подршке избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима, тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса;
- Утемељен на реалним околностима, расположивим ресурсима и потребама за унапређење положаја миграната као и примајуће заједнице;
- Прилагођен ситуацији у локалној заједници, актерима и позитивној промени којој се тежи;
- Користи савремене методе планирања и анализе свих важних елемената потребних за доношење одлука;
- Подстиче одговоран однос различитих друштвених актера у локалној заједници. За потребе процеса прикупљања и анализе основних податка о положају миграната у општини, коришћени су следећи извори: резултати анкете са потенцијалним корисницима и састанци са локалним актерима, статистички подаци укључујући податке пописа из 2011.г.;различити извештаји и документи као што су подаци Комесаријата за избеглице и миграције Републике Србије, Повереништва за избеглице и миграције у општини, Црвеног крста, локалних невладиних организација удружења, извештаји Министарства унутрашњих послова и Комесаријата за избеглице и миграције као и подаци са терена доступни Повереништву за избеглице и миграције и Савету за управљање миграцијама и трајна решења. Подаци о малолетним мигрантима без пратње садржани су у извештајима Центра за социјални рад Нова Црња.

Процес израде Плана спроведен је у првом кварталу 2017. године.

У складу са чланом 12. Закона о управљању миграцијама формиран је локални савет за управљање миграцијама (у даљем тексту: Савет за миграције) ради обављања саветодавних послова у вези са управљањем миграцијама на територији општине Нова Црња.

Дана 27.08.2015.године Општинско веће донело је Решење о образовању и именовању Савета за миграције општине Нова Црња бр. I-06-19/2015-2 и чине га представници/це локалне самоуправе као носиоци процеса и формални доносиоци овог документа, укључујући повереника за избеглице и институције система које се на локалном нивоу баве питањима миграција у следећем саставу:

1. Пера Миланков – председник општине, председник;
2. Љиљана Ковачевић – Директор центра за социјални рад Нова Црња, члан;
3. Иван Радин – Командир Полицијске станице Нова Црња, члан;
4. Дејан Мелар – Представник националне службе за запошљавање, члан;

5. Зорица Степановић – Повереник за избеглице, члан;
6. Даница Ђукин Вучуревић – Директор Дома здравља Српска Црња, члан.

Улога и надлежност Савета је да:

- прати и извештава Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије као и органе управљања Општине Нова Црња о миграционим кретањима на територији Општине Нова Црња;
- предлаже програме, мере и планове активности ради ефикасног управљања миграцијама;
- друге послове у области управљања миграцијама на територији Општине Нова Црња.

Захвалност учесницима у процесу локалног акционог планирања

У циљу израде Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по Споразуму о реадмисији, миграната у потреби без утврђеног статуса и тражилаца азила, Савет за миграције и трајна решења био је носилац процеса и предлагач овог документа.

Израда Локалног акционог плана урађена је уз стручну помоћ и подршку Комесаријата за избеглице и миграције а у оквиру пројекта “Јачање капацитета и пружање помоћи у решавању избегличке кризе” који финансира Амбасада Данске у Србији а спроводи Danish Refugee Council Serbia / Дански савет за избеглице у сарадњи са Комесаријатом за избеглице и миграције Републике Србије. Општи циљ пројекта је подршка Републици Србији у јачању капацитета за управљање миграцијама а спроводи се на територији следећих општина и градова: Суботица, Шид, Кикинда, Вождовац, Палилула, Зајечар, Неготин, Пирот, Димитровград, Прешево, Бујановац, Босилеград, Сјеница и Тутин.

Улога Савета за миграције општине била је да:

- Обезбеди потребне податке непосредно од циљних група и социјалних актера у систему подршке свим категоријама;
- Размењује информације и учествује на састанцима од значаја за процес планирања;
- Сарађује са члановима пројектног тима у изради ЛАПa и ажурно доставља све податке од значаја за документ;
- Примењује усвојене методе планирања током процеса планирања;
- Дефинише циљеве, правце развоја и сарађује са различитим релевантним локалним и републичким актерима;
- Планира праћења и оцењивања успешности примене локалног акционог плана.

Захваљујемо се свим члановима Савета за миграције, Комесаријату за избеглице и миграције Републике Србије на стручној подршци у изради документа као и Данском

савету за избеглице на учешћу и подршци у процесу планирања и израде ЛАП-а, члановима тима за израду нацрта ЛАП-а за унапређење миграната, избеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса за период од 2017.-2020.године именованим решењем бр.: I-02-24/17 од 09.03.2017.године

Сажетак

Локални акциони план за за унапређење миграната, избеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса за период од 2017.-2020.године је документ који изражава наставак дугорочног опредељења општине да побољша услове живота и могућности за интеграцију у локалну заједницу.

Овим документом се утврђују општи и специфични циљеви везани за решавање проблема избеглих, интерно расељених лица, повратника, тражилаца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у општини.

Локални акциони план (ЛАП) је усмерен према свим особама које су биле изложене присилним миграцијама и егзистенцијалним потешкоћама које то ствара, а живе на територији општине (навести колико је лица евидентирано а у статусу је избеглице, ИРЛ и повратника, навести број лица у потреби) као и тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса.

Полазећи од анализе потреба миграната на територији општине а у складу са националним стратешким опредељењима дефинисан је један Општи циљ.

Општи циљ Локалног акционог плана за унапређење положаја избеглих, ИРЛ, повратника по споразуму о реадмисији и миграната:

Јачање капацитета локалне самоуправе за обезбеђивање предуслова за решавање проблема избеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, промовисање толеранције према тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса, као и побољшавање социо-материјалног положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији на територији општине Нова Црња решавањем њихових стамбених потреба и подстицањем економског оснаживања.

ПОГЛАВЉЕ 1. Основни подаци о општини

Основне чињенице:

Општина Нова Црња се налази се у север-североисточном делу Србије, односно источном делу Војводине уз границу са Румунијом, односно Европском Унијом, са којом је повезана међународним граничним прелазом Српска Црња. Административно припада средњобанатском округу и простире се на 273 km^2 на којој живи нешто више од 10.000 становника. Спада у ред мањих општина у Србији и Војводини, а граничи се са општином Кикинда на западу, општином Житиште на југу и делом на истоку, док је на западу и делом на северу, граница Општине истовремено и државна граница према Румунији.

Општину Нова Црња образује општински центар Нова Црња, и 5 насељених места: Александрово, Војвода Степа, Радојево, Српска Црња и Тоба.

Главна одредница положаја је близина границе са Румунијом до које се са територије Општине стиже државним путем 16 реда.

Удаљеност Нове Црње од неких значајнијих центара је следећа:

- Темишвар (Румунија): 62 km
- Зрењанин: 44 km
- Нови Сад: 95 km
- Београд: 112 km

Табела 1: Општи подаци о Општини у поређењу са вишим територијалним јединицама

Територијална јединица	Површина (km^2)	Пољопривредна површина (%)	Број насеља	Становништво (на дан 30.06.2013.)		Катастарских општина	Регистрованих месних заједница
				укупно	на 1 km^2		
Општина Нова Црња	273	90,7	6	9.978	37	7	6
Удео у односу на Округ	8,38%	87,5	10,91%	5,49%	57	11,67%	8,70%
Удео у односу на АПВ	1,26%	82,4	1,28%	0,52%	88	1,57%	1,09%
Удео у односу на РС	0,31%	65,8	0,10%	0,14%	81	0,12%	0,14%

Извор: РЗС

Према попису из 2011. год., од укупног броја становника Општине, Срби чине око 67,39%, Мађари око 17,71%, Роми око 9,89%, док су остале националне припадности заступљене у знатно мањем проценту. Треба напоменути да је релативно значајан удео оних који се нису изјаснили (2,06%).

Просечна старост становника у општини Нова Црња, према подацима за 2012. год. је виша у односу на ниво за средњобанатску област (42,44 године) и републички ниво (42,23 године), а значајно виша у односу на ниво покрајине (41,83 године) и износи 43,07 године. Међутим, индекс старења становништва у Општини је виши само у односу на АП Војводину (119,64), али је зато нижи у односу на Републику Србију (125,38) и средњобанатску област (125,87), а нарочито у односу и износи 124,92.

Просечна старост становништва Општине, према полу, и у односу на област, АПВ и РС и удео становништва преко 65 година старости

Територијална јединица	Пол	Година	Удео популације преко 65 год.	Удео популације преко 65 год.
		2011.	2002.	2011.
Општина Нова Црња	просек	43,0	19,67	18,01
	М	41,4		
	Ж	44,6		
Средњобанатска област	просек	42,4	16,43	17,11
	М	40,5		
	Ж	44,1		
АП Војводина	просек	41,8	15,51	16,39
	М	40,2		
	Ж	43,3		
Република Србија	просек	42,2	16,54	17,40
	М	40,9		
	Ж	43,6		

Извор: РЗС

Очекивано трајање живота деце рођене 2010-2012. год. у општини Нова Црња је у случају мушке деце 68,94 година, а женске 74,67, што је у оба случаја мање, него на нивоу средњобанатске области (мушка деца 70,72 а женска деца 76,01), на нивоу АП Војводине (мушка деца 71,15 а женска деца 76,64), док је ова разлика још већа на нивоу Републике Србије (мушка деца 72,22 а женска деца 77,29).

Насеље	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Нова Црња	3.185	3.310	3.317	2.911	2.739	2.326	1.861	1.491
Александрово	4.564	4.615	4.034	3.406	3.061	2.870	2.665	2.124
Војвода Степа	2.832	3.076	2.857	2.518	2.032	1.812	1.720	1.366
Радојево	2.869	2.915	2.595	2.230	1.872	1.541	1.385	1.059
Српска Црња	8.220	7.977	7.376	6.001	5.467	4.885	4.383	3.664
Тоба	1.499	1.489	1.401	1.232	1.099	818	691	518

Извор: РЗС, Становништво-упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991 и 2002. и Попис становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији 2011: Први резултати

Напомене:

- Подаци за 1991. и 2002. год. су преузети на основу методологије из 2002. год.
- Подаци за 2011. год. су преузети из Првих резултата пописа становништва

Степен стручне спреме становништва, као и структура стручне понуде неповољнији су него у Републици. Према подацима Пописа становништва 2011. године, у општини Нова Црња је чак 432 неписмених лица старости 15 и више година, што је 4,90% од укупног броја становништва. Без школске спреме је укупно 432 становника. Основну школу према Попису из 2011.године, има завршено укупно 2222 становника, док број високо образованих лица износи 378 становника.

У општини Нова Црња изражена је депопулација становништва. Посматрано са аспекта густине насељености, као једног од опредељујућих критеријума за дефинисање мреже насеља, уочава се њена прилична неравномерност. Укупан број становника на целокупном подручју општине бележи константан пад, иако се темпо депопулације у односу на претходне пописне године унеколико смирује.

Мере депопулације које спроводи општина:

- новчана накнада за прворођено дете;
- бесплатан превоз ђака (Средње школе) итд.

Према Уредби о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. год., општина Нова Црња спада у **трећу групу**, коју чини 47 јединица локалне самоуправе на чијој територији се остварује БДП у распону 60-80% републичког просека.

Однос броја запослених и незапослених и просечна нето зарада у Општини

	2011.	2012.	2013.	2014.
Број запослених	1.129	1.136	1.195	1.129
Број незапослених	1.560	1.543	1.659	1.629
Просечна нето зарада (у РСД)	30.334	34.416	35.602	30.334

Извор: Агенција за привредне регистре

Напомена: Последње ажурно стање се односи на период 01.01.-30.09.2014. год.

Развијеност приватног сектора

Топ 10 приватних послодаваца у општини према броју запослених су:

1. ФАБРИКА УЉА „БАНАТ“ АД, Нова Црња
2. „Српско Руска трговинска кућа“ ДОО, Нови Сад
3. BioStar KD, Војвода Степа, предузеће за производњу воћа
4. Ветеринарски завод Суботица – одељење Српска Црња, производња готове хране за животиње

5. „Раца“ ДОО, пољопривредно предузеће доо Српска Црња, предузеће за пољопривредну производњу
6. Агроцрња ДОО, Српска Црња, предузеће за трговину зрнастим производима, семњем и храном за животиње
7. 33 Пласт Српска Црња, земљорадничка задруга
8. Перутнина Птуј Топико АД, Српска Црња, фарма живина
9. Gomex ДОО, Зрењанин, малопродајни објект у Српској Црњи, трговина
10. Idea, ДОО, Београд, малопродајни објект у Српској Црњи, трговина

Култура

Такође, поред верских објеката општина Нова Црња може да истакне и следеће културно историјске објекте:

- **Кућа Ђуре Јакшића у Српској Црњи – Спомен музеј**

Кућа у којој је данас смештен Музеј Ђуре Јакшић често је до данас мењала власнике и функције. После смрти Дионисија Јакшића кућа је припала најмлађем сину Венијамину, свештенику у Српској Црњи. После смрти Венијамина Јакшића кућа је припала држави. У њој је 1919. год. отворена прва библиотека и читаоница у Српској Црњи.

Прва одлука о отварању музеја посвећеног Ђури Јакшићу донета је 5.12.1944. год. Музеј није отворен тада, већ 5. октобра 1952. год.

Родна кућа Ђуре Јакшића стављена је под заштиту 1956. год.

Изложбени простор музеја има три собе. Садашњу поставку урадио је Народни музеј Зрењанин 1981. год. Музеј је постављен тако да сама експозиција суштином свог садржаја и доследном реализацијом треба да представи комплексну личност највећег српског сликара и песника епохе романтизма. Музеолошки интерпретирани подаци о животу и раду Ђуре Јакшића приказани су са око 400 разноврсних документарних јединица: фотокопија, ксерокопија, репродукција у боји (оригинални документи се чувају у архивима Новог Сада, Крагујевца, Пожаревца, Светозарева - Јагодине, музеја града Београда, а сликарска дела у галерији Матице Српске у Новом Саду, Народном музеју у Београду и Зрењанину) са сажетим и студиозним легендама и етикетама којима се објашњава изложбени материјал.

- **Дворац Нојхаузен - „Каштел“ у Српској Црњи**

Дворац је изграђен 1943. год. за потребе високих официра немачке окупационе војске на Балкану, тачније за генерала Нојхаузена и његову породицу, а по неким тврђењима чак и за Хермана Геринга. Дворац је анахрон у односу на актуелну архитектуру и стилове тог времена, иако је у основи примењен архитектонски образац класицистичког дворца, са свим његовим одликама. Томе у прилог иду и сви остали елементи од уграђеног луксузног материјала, првокласне столарије, храстовине до ружичастог мермера итд. У склопу дворца се налази и неколико економских објеката, а цео комплекс је ограђен. „Каштел“ се данас користи као ресторан са преноћиштем. Дворац је евидентирано културно добро.

- **Споменик Ђури Јакшићу – Српска Црња**

Приликом прославе 150 година рођења Ђуре Јакшића (1832-1982.), подигнут је велики споменик, на простору испред дома културе и библиотеке. Споменик је израдио Александар Зарин, вајар рођен у Српској Црњи 1923. год. Те године (1982.) "Ђурини дани - Липарске вечери" трајале су 15 дана.

Поред наведених, треба издвојити и Кућу Позојевића у Радојеву која представља објекат етнологије, Кућа Константиновића у Српској Црњи, Зграда старе школе у Српској Црњи, Стари објекти на имању грофа Чекоњића у Српској Црњи, зграда бивше железничке станице у Новој Црњи, зграда бивше гостионице код Беринга у Новој Црњи и споменик „Јанушевац“ стрељаним жртвама другог Светског рата.

На територији општине Нова Црња налази се неколико споменика природе као што су:

Група стабала Копривића у Српској Црњи, Стабло Софоре у Новој Црњи и Храст лешњак такође у Новој Црњи.

Народна библиотека „Ђура Јакшић“ са седиштем у Српској Црњи и Културно-туристички центар „Ђура Јакшић“ из Српске Црње су установе у чијим оквирима се одвија највећи број културних догађаја на територији општине Нова Црња, где је већина манифестација и програма посвећена младима или се бар у некој мери бави младима.

Народна библиотека „Ђура Јакшић“ основана је 1964. год. и бави се библиотекарском делатношћу и организовањем културних и едукативних програма и манифестација. Поред централне библиотеке у Српској Црњи, она има огранке у Александрову, Војвода Степи, Новој Црњи и Радојеву. У фонду Библиотеке налази се око 33.000 јединица на српском и мађарском језику, а како је набавна политика усклађена са потребама корисника, доступне су и монографске и серијске публикација из различитих стручних области, али и популарна литература за децу и одрасле. Укупан број корисника Библиотеке је 939. Стручни послови, као што су обрада, издавање књига, учлањење корисника, су аутоматизовани. Библиотека броји укупно 8 запослених.

Назив седишта/огранка	Број корисника
Библиотека „Ђура Јакшић“, Српска Црња	423
Библиотека „Бранислав Нушић“, Александрово	182
Библиотека „Алекса Шантић“, Војвода Степа	132
Библиотека „Бранко Радичевић“, Радојево	67
Библиотека „Јожеф Атила“, Нова Црња	135
Укупно:	939

Извор: Народна библиотека „Ђура Јакшић“, Српска Црња

Најзначајнија манифестације коју организује Библиотека јесте књижевна и културна манифестација „Липарске вечери – Дани Ђуре Јакшића“.

Културно-туристички центар „Ђура Јакшић“ из Српске Црње је установа које је недавно почела са радом са циљем да припреми услове за развој културног туризма

општине. Задужена је за делатности музеја, односно Спомен куће Ђуре Јакшића, галерије, збирки.

На територији општине не постоје самосталне институције типа архива, позоришта, музеја и локалног медија.

Једино позориште, иако **аматерско**, јесте **дечије позориште „3+“** из Српске Црње.

-Културне манифестације-

Велики је број културних манифестација које се редовно организују широм општине Нова Црња.

- **„Липарске вечери – Дани Ђуре Јакшића“** -књижевна и културна манифестација са најдужом традицијом. Установљена је још 1962. год. и до данас се редовно одржава. Основно обележје манифестације је додела књижевне награде „Ђура Јакшић“ за најбољу књигу поезије објављену у претходној години на српском језику. Поред књижевног, програм обилује и другим културним садржајима, те се тако организују стручни скупови о Ђури Јакшићу, књижевне вечери, подсећања на значајне завичајне ауторе, позоришне представе, ликовна колоније, изложбе слика и уметничких фотографија, концерти хорске музике, тамбурашких оркестара, културно-уметничких друштава. Одржава се у Српској Црњи. Крајем 2014. год. потписан је споразум о културној сарадњи на организацији ове манифестације који подразумева да ће се за време традиционалног одржавања „Липарских вечери“ у Српској Црњи и у осталим градовима из Србије и Румуније у којима је живео и службовао велики песник приређивати слични садржаји, а све под називом „Венац липарских градова“
- **„Боемски дани“** – манифестација манифестација забавно-туристичког карактера у славу Ђуре Јакшића. Одржава се у Српској Црњи.
- **Дани Војвода Степе** – манифестација научно-историјског карактера коју у Војвода Степи организује „Удружење потомака и поштовалаца учесника рата 1912 – 1918. Међународног је карактера, а учесници долазе из БиХ, Мађарске, Румуније итд.
- **Меморијал Владимиру Миланков** - одржава се у оквиру „Дана духовности“ у знак сећања на живот и дело овог књижевника из Српске Црње.

Поред претходно описаних манифестација, у сваком месту организују се **слава села**, а у већини и **слава цркве**, са разним културним и забавним садржајима.

У Новој Црњи се одржавају **манифестације гастро-етно карактера** које се могу категорисати као међународне јер учесници долазе из Мађарске, Румуније, Немачке итд.

Сусрети у оквиру бројних удружења грађана, од којих су нека и такмичарског карактера – удружења жена, риболовачка друштва, добровољна ватрогасна друштва, ловачка удружења итд.

-Културно-уметничка друштва-

Културно наслеђе сваког насељеног места општине Нова Црња негују културно-уметничка друштва. Она својим бројним активностима заузимају значајно место на културној сцени овог подручја.

- КУД „Ђура Јакшић“, Српска Црња
- КУД „Добровоје Путник“, Радојево

- КУД „Војвода Степа“, Војвода Степа
- КУД „Ади Ендре“, Нова Црња
- КУД „Александрово“, Александрово
- КУД „Петефи Шандор“, Тоба

Здравство

За пружање примарне здравствене заштите надлежан је Дом здравља у Српској Црњи. Брига о здрављу становништва општине Нова Црња води се на примарном нивоу у оквиру Дома здравља са седиштем у Српској Црњи у чијој надлежности је пет здравствених амбуланти које су распоређене у Радојеву, Војвода Степи, Тоби, Новој Црњи и Александрову.

Посебна здравствена заштита пружа се деци и особама женског пола те у седишту Дома здравља Српска Црња функционишу Диспанзер за заштиту жена и Дечији диспанзер.

У циљу побољшавања здравствене заштите грађана одлуком Скупштине општине Нова Црња у Дому здравља организују се и редовни бесплатни специјалистички прегледи.

Цивилни сектор

-Црвени крст-

Црвени крст **Нова Црња** је хуманитарна, независна, непрофитна и добровољна организација основана за територију општине Нова Црња почетком седамдесетих година, мада је први пут регистрована 27.11.1984.године. Саставни је део Црвеног крста Војводине и Црвеног крста Србије.

Црвени крст Нова Црња има положај организације која помаже надлежним органима општине Нова Црња у хуманитарној области.

Црвени крст Нова Црња има за циљ (Мисију) : да олакшава људску патњу, са задатком да пружа помоћ угроженим лицима у случају ратних сукоба, природних, еколошких или других несрећа ради спасовања угрожених живота и здравља људи и ширењу знања о Међународном хуманитарном праву и у случају стања потреба за социјалном заштитом и збрињавањем, као и са задатком превентивног деловања и просвећивања грађана у области здравствене и социјалне заштите и унапредјења хуманитарних вредности друштва.

Највећи изазов за Црвени крст Нова Црња био је 1991.године, када су се појавиле прве избеглице из БиХ, када није постојао Комесаријат за избеглице и када је те људе требало сместити у породице и збринути. Хуманост грађана новоцрњанске општине се тада показала на делу, јер су у своје куће примали сасвим непознате људе, који су избегли због ратних сукоба у БиХ.

Следећи тренутак провере организације десио се 1995.године почетком «Олује», када је требало оснивати прихватне центре, обезбедити смештај и исхрану великом броју људи који су непрестално долазили протерани из Хрватске. Многобројне породице су се развојиле у избегличким колонама те је и служба тражења имала доста посла да све људе евидентира и да ради на спајању породица.

Од 1991. год. до 2000. године растао је и број социјално угрожених грађана општине, тако да је огромна количина помоћи пристизала у општину за разне категорије корисника и на месечном нивоу је дељена. У то време је преко 20% становника општине добијало помоћ Црвеног крста, што значи сваки пети становник општине. Огромним залагањем запослених и волонтера, сви послови су на време, веома успешно и професионално одрађивани, што су показале и многобројне контроле рада ове организације.

Развојне карактеристике

Општина Нова Црња се налази се у север-североисточном делу Србије, односно источном делу Војводине уз границу са Румунијом, односно Европском Унијом, са којом је повезана међународним граничним прелазом Српска Црња. Административно припада средњобанатском округу и простире се на 273 km^2 на којој живи нешто више од 10.000 становника. Спада у ред мањих општина у Србији и Војводини, а граничи се са општином Кикинда на западу, општином Житиште на југу и делом на истоку, док је на западу и делом на северу, граница Општине истовремено и државна граница према Румунији.

Општину Нова Црња образује општински центар Нова Црња, и 5 насељених места: Александрово, Војвода Степа, Радојево, Српска Црња и Тоба.

Главна одредница положаја је близина границе са Румунијом до које се са територије Општине стиже државним путем Iб реда.

Удаљеност Нове Црње од неких значајнијих центара је следећа:

- Темишвар (Румунија): 62 km
- Зрењанин: 44 km
- Нови Сад: 95 km
- Београд: 112 km

Клима и рељеф

Простор који заузима општина Нова Црња је део североисточног Баната и припада Средњобанатском округу. У саставном је делу АП Војводине, Северне покрајине Републике Србије. На западу и северозападу граничи се са општином Кикинда, на југу са општином Житиште, док њена североисточна граница чини део државне границе са Републиком Румунијом. Заузима површину од 273 km^2 од чега је пољопривредна површина 24.901 ha, а шумска 211 ha. Процентуално заузима само 1,3% територије АП Војводине и 0,31% територије Републике Србије. Просечна густина насељености општине Нова Црња износи $37,44 \text{ становника/km}^2$, што указује на дупло мању густину насељености у односу на Покрајину. У саставу општине укључено је шест насељених места са све укупно 10.222 становника (према последњем попису из 2011. год.): Александрово (2.124 становника), Нова Црња (1.491), Тоба (518), Војвода Степа (1.366), Српска Црња (3.664) и Радојево (1.059). Стопа природног прираштаја износи -12,6 ‰.

Клима

За климу овог подручја се обично каже да је умерено-континентална са јасно израженим годишњим добима. Карактеристика климе је недовољна количина падавина, уз то неравномерно распоређених, посебно у периоду вегетације (април- октобар), затим високе температуре у вегетационом периоду и недостатак влаге у земљишту за време вегетације.

Климатске карактеристике општине Нова Црња карактеристичне су за умерено континенталну област. Микроклиматске разлике су минималне. Просечна вредност средње годишње температуре ваздуха износи 10,9 °C. Најизразитији ветар је кошава, који има југоисточни правац и доноси ведро и суво време. Просечна годишња количина излученог воденог талога износи 558 *mm*.

Рељеф

Рељеф општине има изразито равничарско обележје. Разлика између највише и најниже тачке је свега у 5,5 *m*, а просечна надморска висина терена је 78 *m*. Општина својим највећим делом лежи у итебејској депресији, а мањим на вишим теренима лесне терасе.

Хидрологија

Територија општине Нова Црња изразито је богата подземним, а сиромашна површинским воденим токовима. Фреатске воде су главни узрочници честих поплава. Због близине подземних вода, највиши део општине налази се на песковито-лесној греди на којој су позиционирана насеља Српска Црња, Војвода Степа, Нова Црња и Александрово.

Насеља општине се снабдевају водом из артешких издани, нарочито из четвртог и петог хоризонта који се налазе на дубинама од 160 до 240 *m*. Зона храњења артешких вода се налази у планинским подручјима Карпата и Алпа.

Површинске воде чине два значајна канала и неколико мањих бунара и вештачких језера. Најзначајнији канали који се протежу у оквиру општине и рачвају кроз атаре свих насеља су: канал Итебеј-Српска Црња, канал од Старог Бегеја и крак канала Нови Бечеј-Киkinда. Вештачко језеро у Александрову и Новој Црњи као и неколико мањих тзв. јамура по осталим насељима снабдевају се водом из артерских бунара.

Земљиште

Топографску површину општине Нова Црња чине земљишта настала распадањем седиментних стена, леса и алувијалних наноса. Према заступљености, највеће површине општинске територије прекривене су ритском црницом и њеним варијететима (бикарбонатна, карбонатна, смоница и тешка ритска црница). Од осталих, мање заступљених типова земљишта срећу се ливадска карбонатна црница и карбонатни чернозем.

Флора и фауна

Вегетација општине Нова Црња је разноврсна. Доминантне узгајане биљне културе су жита, индустријско биље, воће и поврће. Самониклу биљну вегетацију чине чичак, коприва, зубача, булка, хајдучка трава, трескот, паламида, камилица, ниске траве, коровске биљке и др.

Мањи делови шумских површина (470 *ha*) могу се наћи изван насеља Војвода Степа, Александрова и Српске Црње.

Од дивљих животиња најзаступљеније су: срне, зечеви, лисице, патке, фазани, јаребице, вране, шакали и др. Сва природна добра општине заштићена су статусом Споменика природе.

Природни ресурси и минерална богатства

Општина Нова Црња обилује обрадивом површином ораница што је и њен јазначајнији природни ресурс. Подземне воде и геотермални извори толе воде представљају све значајнији приподни ресурс.

Термоенергетски ресурси

- нафта - постоје знатне залихе, експлоатише НИС Гаспромнефт
- земни гас - постоје знатне залихе, експлоатише НИС Гаспромнефт,
- гео-термалне воде - постоје, не експлоатишу се. Прве залихе термалне воде налазе се на дубини од 400 *m*. Друге залихе термалне воде налазе се на дубини од 600 *m*. Веома је квалитетна из разлога што садржи лековите компоненте јод, бром, литијум, силицијум,...) као и неке органске материје. Температура износи 42 °C. По својим карактеристикама веома је слична термалној води у бањи Кањижа. Термална вода која се налази на дубини од 1.500 *m* има температуре од 80 °C и могла би се користити за загревање објеката (пластеници, стакленици...)

Биоенергетски ресурси

Највећи биоенергетски ресурс општине лежи у биомаси која остаје након производње у ратарству и потом се заорава или пали, или биомаси која се може наменски производити за биоенергетику.

Познато је да након ратарске, биљне производње, на парцели од 1 *ha* остаје просек око 2,5 *t* биомасе (22 *m*³), а ако је то пшенична слама она је еквивалентна (1 *m*³ = 15 *l* нафте) 330 *l* нафте по 1 *ha*, а ако је сојина слама, тј биомаса од уљарица (1 *m*³ = 25 *l* нафте еквивалентно) тада је то око 550 *l* еквивалентне нафте.

Биљна производња на територији Општине се одвија на 24.800 *ha*.

Ако знамо да се на једном хектару површине од биомасе која остаје може добити енергија еквивалентне нафте 330 до 550 *l*, у зависности од врсте биомасе, то значи да се од укупне биомасе на површини од 24.800 *ha* може добити енергија еквивалентне нафте 8.184.000 до 13.640.000 *l*.

Познато је да је за све радове у ратарству, по једном хектару потребно око 120 *l* нафте, што значи да се за укупну површину која се обрађује у Општини утроши око 2.976.000 *l* нафте.

Структура биомасе је погодна за производњу:

- енергетских брикета,
- енергетских пелета,
- биодизела,
- земног гаса из биогаса добијеног из биомасе,
- топлотне енергије,
- електричне енергије,
- етанола.

Геотермални извори

Карактеристике терена и термалних вода у Српској Црњи

Рељеф шире околине Српске Црње представља равничарски терен са незнатним висинским разликама као последица комбинованих флувијалних равни и барских процеса. У ужем смислу подручје Српске Црње припада флувио-барском дну Панонског басена. Насеље Српска Црња изграђено је на „Црњанској Греди“ релативне висине 4 m. Просечна апсолутна висина истражног простора износи 77-79 m. Дубина подземних вода, зависно од годишњег доба, варира од 1-35 m испод површине терена. На истражном простору, захваљујући повољним колекторским особинама у оквиру горње креде, а наручито неогена, регистроване су термоминералне воде на различитим дубинама.

Први хидрогеолошки систем – у статиграфском погледу обухвата седименте горњопонтијске, палудинске и квартарне старости, односно седиментни циклус од површине терена до максимално 1.800 m дубине. Систем је изграђен од глиновитих и песковитих седимената. Капацитет бушотина које каптирају колекторе овог система износи до 20 l/s самоизливањем.

Највише температуре воде на глави бушотине регистроване су на бушотини Цр-5 која је износила 75 °C. Објективно се из првог хидрогеолошког система може рачунати са максималним излазним температурама од 75-80 °C.

Први хидрогеолошки систем одликује се са веома добрим филтрационим карактеристикама стена, садржи велике резерве воде и располаже најквалитетнијим термоминералним водама са становишта технологије коришћења и еколошких решења, тако да су скоро све хидротермалне бушотине оријентисане на њега.

Други хидрогеолошки систем – лежи непосредно испод првог система и чини његову непосредну подлогу. У стратиграфском погледу обухвата седименте доњопонтијске и панонске старости. На истражном простору дебљина овог седимента износи 800-1000m. Због лоших колекторских особина и скромних резерви овај систем представља хидрогеолошки изолатор и чини хидрауличку баријеру између првог и трећег хидрогеолошког система.

Трећи хидрогеолошки систем – обухвата стене различите по старости, петрогенези и литологији. Према старости систем обухвата стене миоценске, мезозојске и палеосојске старости, према петрогенези стене седиментног, магматског и метаморфног порекла и према литологији стене веома хетерегеног састава. Систем лежи непосредно испод другог хидрогеолошког система и чини његову подлогу. На истражном простору лежи на дубини испод 2.600 и 3.000 m.

Систем карактерише велика литолошка хетерегеност. Основна и најважнија карактеристика овог система, који обухвата широк спектар геолошких формација, јесте веома висок садржај растворених минералних материја у води, висок салинитет и склоност ка издвајању каменца на зидовима бушотина и површинским инсталацијама.

На основу резултата испитивања бушотина, могу се издвојити три хоризонта са различитим дубинама.

1. 565-615 m
 2. 905-937 m
 3. 1.440-1.515 m
- Из најплићег хоризонта (565-615 m) могу се очекивати издашности од 15-20 l/s по једној бушотини, са излазном температуром од 40-42 °C.

- Из средњег водоводног хоризонта (905-937 m) могу се очекивати издашности од 55-65 °C.
- Из најдубљег водоносног хоризонта (1.440-1.515 m) могу се очекивати издашности од 70-75 °C.

Садржај терапеутских активних компоненти у термоминералним водама на ширем подручју истраживања

Локалитет и ознака бушотине	Испитивани интервал (m)	Садржај лековитих компоненти (mg/l)								Тип воде
		J	Br	F	Li	Ba	H ₂ SiO ₃	HBO ₂	Sr	
Српска Црња (Cr-5)	1.442-1.517	6,34	50,0	3,05	0,22	3,70	*	*		HCO ₃ -Cl-Na
Српска Црња (Cr-11)	948-958	0,2	*	2,0	*	*	45	14		HCO ₃ -Na
Бан.Вел. Село (VS-1/H)	762-846	0,23	5,17	0,53	0,01	0,29	*	7,5	0,20	HCO ₃ -Na

Извор : Пројекат детаљних хидрогеолошких истраживања на подручју Српске Црње

Могућности искоришћавања капацитета термалних извора

Термоминералне воде и њихово искоришћење на подручју Српске Црње треба да буду основни задатак грађана и власти у општини Нова Црња. Користи од термалних извора за грађане општине су вишеструке и свакако исплативе.

Бушењем и активирањем термалног извора стекла би се могућност за бањски туризам који би био идеалан за ово подручје због близине границе, повољног положаја општине и културног наслеђа по којем је наша општина препознатљива.

Још значајнија чињеница је да би ускоро требала отпочети изградња соларне електране у општини Нова Црња чиме би се објединили извори обновљиве енергије и стекао услов да Општина Нова Црња постане једна од најпожељнијих општина за становање. Образложење: Људи би били запослени, дошло би до прилива стручног кадра који би радили у тим установама, самим тим би се повећао и број становника, развио би се туризам, грађани општине би имали бенефиције за електричну енергију и грејање чиме би се значајно побољшали услови живота грађана. Све ово би учинило нашу општину лидером у региону и постали би најпожељније подручје за грађане и будуће инвеститоре.

Температура воде из термалног извора спада у ред најквалитетнијих и достиже температуру до 80 °C. Ово даје могућност да се из овог извора загревавају домаћинства општине као и пластеници и стакленици за узгој пољопривредних грана. Такође, квалитет воде је идеалан за бањски туризам и риболов (узгој млађи). Идеално решење за топловодну мрежу је да се креће испод саобраћајница, чиме би својом топлотом отопљавали путеве у зимским периодима и где би нам путеви били чисти и суви током читаве зиме.

Пожељно би било и инвестирање у ињекциону бушотину како би се искоришћена вода враћала у подземље, овим би извор био непресушив.

Повезаност соларне електране и термалне електране је врло значајна и огледа се у виду допуњавања. Соларна енергија свој највећи интензитет и производњу остварује у сунчаним данима током пролећа и лета, док у зимским месецима је њихова производња минимална. Због продаје струје коју електрана уговором мора испоручити корисницима, неопходно је имати континуитет у испоруци. Самим повезивањем ова два енергента створило би се услов да термални извор надомести недостатак производње соларне електране у зимском

периоду. Због чињеница које су наведене идеално било да инвеститор буде исти за соларну електрану и термални извор.

Ветропотенцијал

Ветроенергетски потенцијал је велики због учесталости ветрова. На 1.000 мерења годишње тишине, односно мирно време без ветра је забележено свега 67,5 пута.

Подручје Општине, на основу Студије Атласа ветрова на територији АП Војводина, се налази у зони повољних ветрова (4,0-5,0 m/s) на висинама преко 50 m изнад тла, а нарочито 100 m изнад тла, што одговара савременим ветроелектранама снага 2-2,5 MW, где је експлоатација енергије ветра економски исплатива.

Доминантан смер ветра је југоисточни (кошава) и он се најчешће јавља током зиме, пролећа и јесени, док је током лета најчешћи ветар северозападног смера. Ружа ветрова, добијена на основу једногодишњих мерења параметара ветра у региону средњег Баната, показује да производња перспективних ветроелектрана у овом региону може обезбедити фактор искоришћења капацитета од преко 30%, што је изнад просечног ветроелектране у Европи.

Соларни ресурси

Соларни ресурс има велики потенцијал из разлога што је сума осунчавања 1.926 сати годишње, а радијација око 1.300 сати годишње.

Општина Нова Црња је урадила планска документа и предвидела просторним планом општине Нова Црња зону за обновљиве изворе енергије укупне површине око 1.000 ha.

Природне и заштићене вредности

Сва природна добра Општине Нова Црња заштићена су статусом Споменика природе:

- група стабала копривића у Српској Црњи,
- састојина питомог ораха у парку око Каштела у Српској Црњи,
- храст лужњак у Новој Црњи,
- софора у Новој Црњи итд.

Водни ресурси

Површинске воде

Површинске воде чине два значајнија канала и неколико мањих бара и вештачких језера. Предратни канал Итебеј-Српска Црња је широк 3 m и има просечну дубину од 2 m. Својим рачвањем пролази кроз атаре свих насеља општине Нова Црња, осим Тобе. Други канал је прокопан од Старог Бегеја и правцем југозапад-североисток се протеже кроз атар Честерега, Банатског Карађорђевог и Александровог (Топографска карта, 1983 а,б,в,г). Он прихвата вишак воде поменутих насеља и Тобе. За водоснабдевање бивше фабрике шећера у Новој Црњи ископан је крак канала Нови Бечеј-Кикинда, који чини део Канала Дунав-Тиса-Дунав. Његове димензије су веће, ширина му је 12 m, а дубина 4 m. Он потенцијално може имати пловидбену функцију.

На месту некадашње „јамуре“, настале услед вађења земље за потребе изградње кућа, формирано је вештачко језеро код Александра. Уређењем, порибљавањем и пошумљавањем околине, језеро је постало значајан рекреациони пункт у општини Нова Црња. Водом се снабдева из артешког бунара, те је њен квалитет адекватан за купање (Бајић, 1984).

Друга већа „јамура“ лоцирана је западно од Нове Црње. Њена дубина се креће од 2 до 5 m. И у другим насељима општине постоје „јамуре“, али су површински мање и садрже воду само током влажног периода.

Образованост и запосленост становништва

Тржиште рада и радне снаге приказано је посредством следећих табела.

Однос броја запослених и незапослених и просечна нето зарада у Општини

	2011.	2012.	2013.	2014.
Број запослених	1.129	1.136	1.195	1.129
Број незапослених	1.560	1.543	1.659	1.629
Просечна нето зарада (у РСД)	30.334	34.416	35.602	30.334

Извор: Агенција за привредне регистре

Напомена: Последње ажурно стање се односи на период 01.01.-30.09.2014. год.

Квалификациона структура незапосленог становништва Општине

	2011.	2012.	2013.	2014.
Неквалификовани	787	741	819	796
Нижа стручна спрема и полуквалификовани	42	30	33	33
Квалификовани	334	342	349	329
Средња стручна спрема	339	357	380	389
Висококвалификовани	2	1	1	2
Виша стручна спрема	18	19	15	17
Висока стручна спрема	38	53	62	63
Укупно:	1.560	1.543	1.659	1.629

Извор: Агенција за привредне регистре

Напомена: Последње ажурно стање се односи на период 01.01.-30.09.2014. год.

Мала заступљеност индустријске производње

Становништво општине Нова Црња претежно се бави пољопривредном делатношћу. Према заступљености издвајају се делатности везане за прерађивачку индустрију, трговину, оправку моторних возила, предмета за личну употребу и домаћинство, државну управу, обавезно социјално осигурање и образовање. Остале делатности су заступљене са испод 3%.

Индустрију Општине представља већи број предузећа и занатских радњи од којих је најпознатија фабрика уља „Банат”. Запажа се и пораст трговинских радњи и финансијских услуга.

Као најзначајније, издвајају се три радне зоне:

- на територији некадашње фабрике шећера код Нове Црње;
- код дворца „Каштел” у Српској Црњи, у близини граничног прелаза са Румунијом;
- код некадашње фабрике лекова у Српској Црњи.

Обрадиве површине

Општина Нова Црња располаже са око 22.639 *ha* пољопривредног земљишта које заузима око 90,7% територије Општине. На овом земљишту могуће је са веома великим успехом организовати пољопривредну производњу.

У следећим табелама дати су подаци у вези са пољопривредном површином, где се у 2012. год. значајан пораст њеног процентуалног удела у коришћењу односу на ранији период.

Коришћена пољопривредна површина (само пољопривредна газдинства) у ha

Нова Црња (година)	Број пољопр. газд.	Коришћено пољопр. земљ.	Оранице и баште	Воћњаци	Виногради	Ливаде и пашњаци
2012.	1.605	22.639	22.211	187	7	123

Коришћена пољопривредна површина (привредна друштва, задруге и породична газдинства) у ha

Нова Црња (година)	Пољопр. површина	Оранице и баште					Воћњаци	Виногради	Ливаде и пашњаци
		укупно	жито	индустр. биљ	повртно биље	кормно биље			
2011.	24.793	24.394	14.699	6.657	1.029	1.708	185	43	171
2009.	24.768	24.254	14.770	6.778	999	1.515	278	65	171
2007.	24.758	24.488	13.965	7.350	1.210	1.383	95	26	149
2005.	24.790	24.480	11.913	8.974	797	1.334	97	29	141
2003.	24.847	24.479	14.149	7.845	799	1.302	100	38	218

Извор: РЗС

Општина Нова Црња поседује 2.406,3163 *ha* пољопривредног земљишта у државној својини. Међутим, од ове површине за пољопривредну обраду погодна је око 2.391,5233 *ha*. Површина од 14,7930 *ha* пољопривредног земљишта у државној својини није обухваћена закупом, јер на терену није пољопривредно земљиште а промена није спроведена у катастру.

У површину од 2.391,5233 *ha* укључена је и површина пољопривредног земљишта која је била у државној својини са правом коришћења општине Нова Црња и као таква била предмет давања у закуп по годишњем програму заштите, уређења и коришћења

пољопривредног земљишта на територији општине Нова Црња из претходних година, а која је у међувремену постала јавна својина Општине.

Удео пољопривредног становништва у Општини је 41,3%.

Земљорадничке задруге представљају потенцијал за оживљавање пољопривреде, рурални и локални економски развој и омогућавају смањење миграција из сеоских подручја

Близина границе

Општина Нова Црња се налази у североисточном делу Србије, односно источном делу Војводине уз границу са Румунијом, односно Европском Унијом, са којом је повезана међународним граничним прелазом Српска Црња. Административно припада средњобанатском округу и простире се на 273 km². Спада у ред мањих општина у Србији и Војводини, а граничи се са општином Кикинда на западу и северозападу, са општином Житиште на југу, док њена североисточна граница чини део државне границе са Румунијом. У општини Нова Црња налази се шест насеља: Александрово, Војвода Степа, Нова Црња, Радојево, Српска Црња и Тоба. Главна одредница положаја је близина границе са Румунијом до које се са територије Општине стиже државним путем I Б реда, бр. 12. Предност општине је и у изворима термоминералне воде која је погодна за бањски туризам (вода се појављује на дубини од 400 м а у саставу воде на дубини од 600 м налази се велика концентracија лековитих компоненти (јод, бром, литијум, силицијум), температура воде је 42 °C). Активирањем термалног извора стекла би се могућност за бањски туризам који би био идеалан за ово подручје због близине границе, повољног положаја општине и културног наслеђа по којем је наша општина препознатљива.

Један од потенцијала општине за развој туризма је и дворac „Каштел“ изграђен 1943. године за потребе високих официра немачке окупационе војске на Балкану, тачније за генерала Нојхаузена и његову породицу. Дворac је анахрон у односу на актуелну архитектуру и стилове тог времена, иако је у основи примењен архитектонски образац класицистичког дворца, са свим његовим одликама. Дворac „Каштел“ је евидентирано културно добро.

Такође, можемо се похвалити и изузетним потенцијалом за развој ловног и риболовног туризма пошто смо општина која је позната по добром ловишту које сваке године посећују ловци из иностранства.

У Српској Црњи на свега 2 км од граничног прелаза са Румунијом налази се базен, спортска хала, више отворених терена, стадион, терен за тенис (шљака) и трим стаза у парку Менош.

Пољопривреда као основна грана општине представља полазну тачку за развој руралног туризма па поред здраве исхране, свежег ваздуха и гостопримства које нудимо нашим посетиоцима, предвиђене су и посете родној кући Ђуре Јакшића, обилазак храма светог великомученика Прокопија у Српској Црњи, цркве Светог Николе у Радојеву, цркве Свете Аготе у Новој Црњи и осталих верских и културних објеката на територији наше општине.

Развијеност приватног сектора

Топ 10 приватних послодаваца у општини према броју запослених су:

1. ФАБРИКА УЉА „БАНАТ“ АД, Нова Црња
2. „Српско Руска трговинска кућа“ ДОО, Нови Сад
3. BioStar KD, Војвода Степа, предузеће за производњу воћа
4. Ветеринарски завод Суботица – одељење Српска Црња, производња готове хране за животиње
5. „Раца“ ДОО, пољопривредно предузеће доо Српска Црња, предузеће за пољопривредну производњу
6. Агроцрња ДОО, Српска Црња, предузеће за трговину зрнастим производима, семњем и храном за животиње
7. ЗЗ Пласт Српска Црња, земљорадничка задруга
8. Перутнина Птуј Топико АД, Српска Црња, фарма живина
9. Gomex ДОО, Зрењанин, малопродајни објект у Српској Црњи, трговина
10. Idea, ДОО, Београд, малопродајни објект у Српској Црњи, трговина.

Проблеми

Поред свих набројаних предности и постигнућа, општина има и низ проблема који се могу сврстати у неколико група.

1. Препреке везане за успорен процес прикључивању ЕУ, недостатак неопходних системских закона потребних за бржи развој, успорен процес децентрализације власти и фискалне децентрализације, скупа кредитна средства и споро увођење мера које подстичу отварање, рад и развој малих и средњих предузећа.
2. Недостатак детаљних регулационих планова.
3. Недостатак средстава
4. Спора имплементација стратегија/планова у циљу обезбеђивања пуног поштовања људских права

Организациону структуру општине/града чине :

Општина Нова Црња је конституисана 1960. год. Седиште локалне самоуправе Нова Црња налази се у Новој Црњи, на адреси ЈНА број 110.

У Општини је у службеној употреби српски и мађарски језик.

Органи општине Нова Црња су:

- Скупштина општине,
- Председник општине,
- Општинско веће и
- Општинска управа.

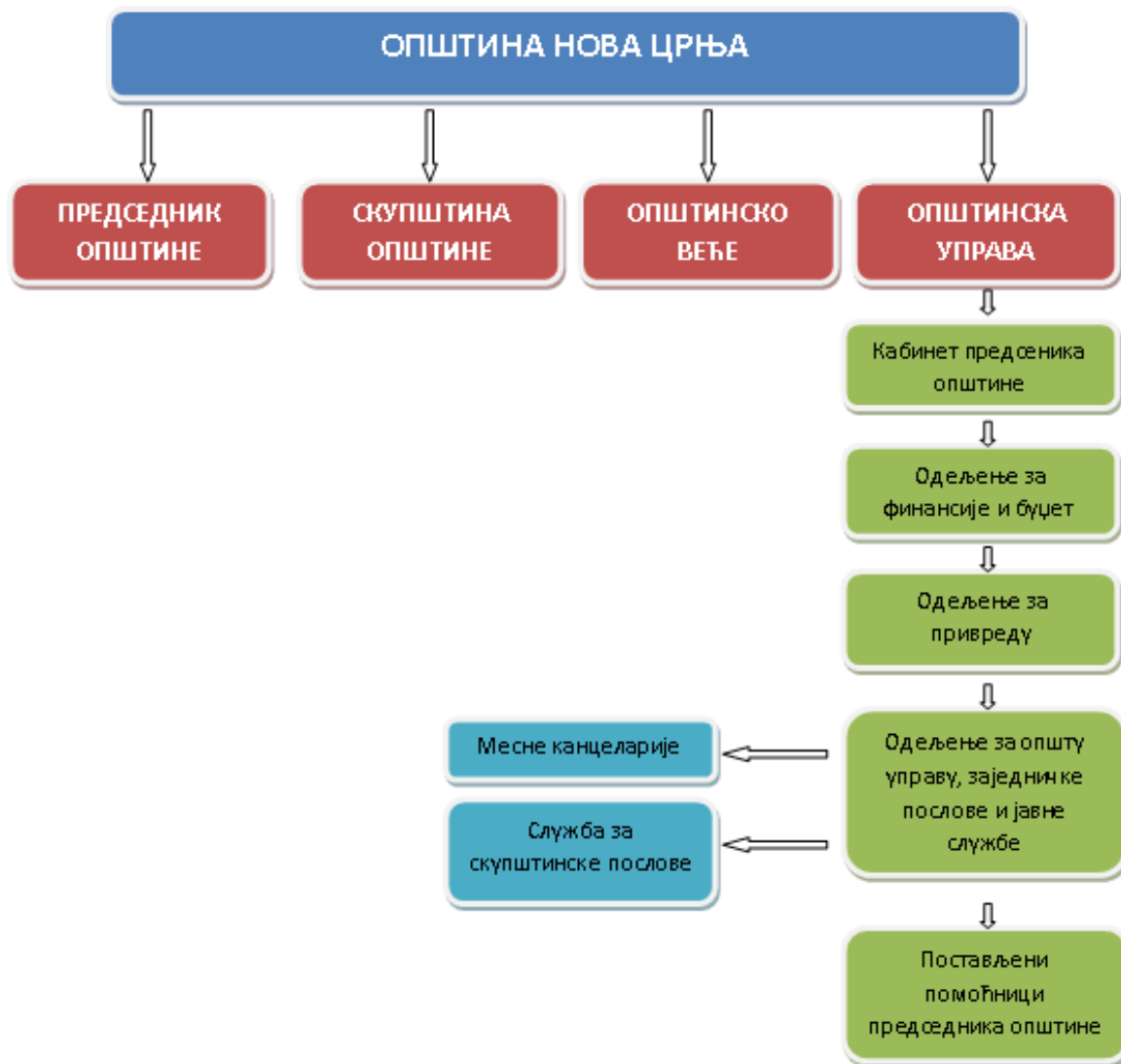
Скупштина општине има 25 одборника.

Извршни органи општине су:

- Председник општине и
- Општинско веће.

Председник има заменика и помоћнике. Општинско веће броји 11 чланова, а председник Општинског већа је председник Општине.

Општинска управа Нова Црња је образована као јединствен орган у оквиру којег је образовано 5 одељења. Општинску управу чине: Кабинет председника општине, одељење за финансије и буџет, одељење за привреду, одељење за општу управу, заједничке послове и јавне службе, постављени помоћници председника општине. На основу Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Општинској управи, из 2015. год., у Општинској управи се утврђује укупно 56 радних места.

Организациона шема Општинске управе општине Нова Црња

ПОГЛАВЉЕ 2. Подаци о мигрантима на територији општине Нова Црња

1. Подаци о избеглицама, интерно расељеним лицима, повратницима по основу споразума о реадмисији, тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса

У општини Нова Црња живи, према подацима Републичког завода за статистику Републике Србије на попису становништва спроведеном 2011. године на територији општине Нова Црња живи укупно 10.272 становника. Општина традиционално имају велики број избеглица а изузетно мали број интерно расељених лица. Прве избеглице су на општине дошле 1991. године из Хрватске, а током 1992. године и из БиХ. Процес континуираног доласка избеглица трајао је све до краја 1996 године. Из Републике Хрватске дошло је око **1.200** избеглица (од чега у „Олуји“ 1995. године око **1.000** прогнаника). Ништа мањи број избеглица није избегао ни из БиХ тако да се број избеглих из БиХ креће исто око **1.000**. Последњи талас доласка избеглица је уствари долазак лица са КиМ који су у статусу интерно расељених лица. Њихов долазак је кренуо у току НАТО бомбардовања, март 1999. године, а траје и данас. На територији општине Нова Црња евидентирано је **98** ИРЛ. Према подацима из базе података Повереништва за избеглице и миграције, кроз општину/град је прошло **2.200** избеглица и **100** ИРЛ.

Број избеглица према годинама старости (према попису из 2004.год.):

Од 0-7 год.	10
Од 8-15 год.	20
Од 16-25 год.	24
Од 26-35 год.	21
Од 36-55 год.	51
Преко 56 год.	76

Број избеглица према полу (према попису из 2004.год.):

Мушарци	95
жене	107

Број избеглица према стручној спреми (према попису из 2004.год.):

-	26
ОШ	52
ССС	118
ВШС	4
ВСС	2

ПОДАЦИ ИЗ 1999. ГОДИНЕ

ИНТЕРНО РАСЕЉЕНА ЛИЦА

0-7г	8-14г	15-18г	19-65г	Више од 65г	укупно
14	14	2	56	3	89

ИЗБЕГЛИЦЕ ИЗ БИХ

0-7г	8-14г	15-18г	19-65г	Више од 65г	укупно
28	29	19	227	31	334

ИЗБЕГЛИЦЕ ИЗ Р ХРВАТСКЕ

0-7г	8-14г	15-18г	19-65г	Више од 65г	Укупно
46	52	36	298	79	511

УКУПАН БРОЈ ИЗБЕГЛИЦА И ИРЛ 1999. ГОДИНЕ = 934

ПОДАЦИ ИЗ ЛАП-а 2009. – 2013.

Укупан број избеглих, прогнаних и интерно расељених лица						422	100%
БРОЈ ИЗБЕГЛИЦА И ИРЛ ПО МЕСТИМА СТАНОВАЊА							
СРПСКА ЦРЊА	ВОЈВОДА СТЕПА	РАДОЈЕВО	ТОБА	АЛЕКСАНДРОВО	НОВА ЦРЊА	УКУПНО	
109	71	52	17	156	17	422	

Животна доб избеглих и ИРЛ						
До 17 година живота	18 – 30 година	31 – 40	41 – 50	51 – 60	61 – 70	Преко 71. године живота
59	69	61	71	70	54	38
У к у п н о : 422						

Број деце до 18 година избеглих и ИРЛ	
Српска Црња	16
Радојево	10
Војвода Степа	6
Тоба	3
Александрово	20
Нова Црња	4
У К У П Н О	59

Закључци:

- Један о општим проблемима општине Нова Црња је негативан природни прираштај и миграциони процеси на релацији село – град, како домицилног становништва, тако и избеглих, ИРЛ, што се може видети из података са пописа становништва:

	Пре доласка избеглих и ИРЛ	Са избеглим и ИРЛ	Са избеглим и ИРЛ
Број становника општине	1991.год	2002.год	2011.год
	14.252	12.705	10.465

- У општини Нова Црња изражен је проблем незапослености, који погађа, како избегла лица, ИРЛ, тако и домицилно становништво. Овај проблем постао је још израженији престанком рада шећеране и неколико пољопривредних комбината и текстилних погона, као и све мањим приливима инвестиција у привреду.
- Незапослени избеглице, ИРЛ у локалној заједници нису били обухваћени ниједним пројектом Националне службе за запошљавање (НСЗ-а) за преквалификацију или самозапошљавање;
- Изражен степен депопулације становништва;
- Нерешено стамбено питање;
- Неадекватан смештај – куповина јефтиних, али старих и оронулих кућа;
- Статус имовине избеглих и ИРЛ на подручјима бивших република СФРЈ и Косова и Метохије још увек је у већој мери нерешен;
- Висок степен сиромаштва међу избеглицама, ИРЛ и повратницима;
- Пасивност избеглица, ИРЛ и повратника у локалној заједници у односу на сопствене проблеме који се исказује кроз непостојање свести о самоорганизовању (удружења избеглица и ИРЛ не постоје).

Резултати истраживања чиме би се избегла и ИРЛ бавила у случају могућности запошљавања

Ако сте незапослени најрадије бисте се бавили...			
	Пољопривредом	Занатством	остало
Српска Црња	16	13	15
Војвода Степа	16	8	5
Радојево	14	6	-
Тоба	9	-	-

Александрово	35	19	10
Нова Црња	2	3	2
С В Е Г А: 173	92	49	32
%	53,18	28,32	18,5

Услови становања избеглих и ИРЛ									
Место	подстанар			Сопствена кућа	Откуп сеоског газдинства	Избегличко насеље	Самоизградња	Уступљен смештај	Станови
	Плаћа	Неплаћа	укупно						
Српска Црња	4	13	17	44	41	-	-	6	1
Војвода Степа	4	10	14	49	4	-	-	4	-
Радојево	-	-	-	6	-	43	-	-	3
Тоба	-	-	-	17	-	-	-	-	-
Александрово	10	3	13	43	48	-	49	3	-
Нова Црња	-	4	4	12	-	-	-	1	-
С В Е Г А:	18	30	48	171	93	43	49	14	4

Препоруке:

- Решавати стамбено питање избеглих и ИРЛ куповином сеоских кућа са окућницом;
- Пакетима грађевинског материјала помоћи породицама избеглих, ИРЛ и повратника који већ поседују старе куће да побољшају стамбене услове;
- Пројектима запошљавања и самозапошљавања помоћи породицама избеглих, ИРЛ, повратника да обезбеде себи егзистенцију. Обзиром да је општина Нова Црња пољопривредно подручје и да се већина избеглих и ИРЛ тиме бавила у земљи порекла, акценат би био на пројектима везаним за ову област.
- **1996 год.**- Укупан број избеглих лица износио је 977.
- **2000 год.**-Број ИРЛ износио је 97.
- **2001 год.**- Укупан број избеглих и интерно расељених лица износио је 679.
- **2004 год.** - Укупан број избеглих и интерно расељених лица износио је 258, од чега 202 избегла и 56 ИРЛ
- **2016 год.** – Укупан број избеглих из Хрватске и БиХ је 371, од чега је 302 са укинутим статусом, 12 у статусу избеглица, а 62 ИРЛ.

На територију општине Нова Црња у претходном периоду није дошла већа група лица повратника по Споразуму о реадмисији. Према подацима из децембра 2016.године, укупно је евидентирано 26 лица повратника, од којих је 7 породица. Ова лица се по уласку на територију Републике Србије углавном шаљу у места где им је било забележено последње пребивалиште или у колективне центре предвиђене за њихов прихват одакле ће се даље збрињавати. Такви центри нису предвиђени на територији општине. Уколико се у наредном периоду појави велики прилив повратника по Споразуму о реадмисији у Србију, па самим тим и на територију општине, решавање проблема ове категорије лица је обухваћено циљевима Локалног акционог плана за период 2017. – 2020. година.

Колективни центри

Колективни центар је формиран 1995.године, доласком великог броја прогнаних људи из Р. Хрватске у „Олуји“. Налазио се у баракама код шећеране и у њему је било смештено 98 лица. Расељен је 1998.године. Један број породица из колективног смештаја је добио на коришћење стамбене јединице у првоизграђеном избегличком насељу у Радојеву. Неколико породице је остало да живи у приватном смештају у општини Нова Црња, а неколико је отишло у трећу земљу. Свега пар и то старијих лица је пресељено у друге колективне смештаје.

Неформална насеља

У општини Нова Црња није постојало ниједно неформално насеље.

Регионални програм стамбеног збрињавања

Општина Нова Црња се укључила у Регионални стамбени пројекат и то: У другом потпројекту грађевински материјал за обнову куће добиће девет породица. Пројекат је започет 2015.год. у децембру, расписивањем Јавног позива, а надамо се да ће до краја 2017.год. бити окончан. У проширењу четвртог потпројекта стамбено ће бити збринуто пет породица, кроз откуп кућа. Пројекат је започет у јануару 2017.године, а надамо се да ће до септембра 2017.године бити и окончан и породице усељене у купљене куће.

Тражиоци азила и мигранти у потреби без утврђеног статуса

У великој мери, због свог стратешког и геополитичког положаја, Западни Балкан је постао битна тачка на једној од главних миграторних рута на путу ка ЕУ. Током 2015. године, државну границу Србије прешло је више од пола милиона миграната са Блиског Истока, Азије и Африке, готово тридесет пута више у односу на целу 2014. годину. Чињеница да је од тог броја укупно поднето мање од 700 захтева за азил, говори да жељена дестинација миграната није Србија, већ државе чланице Европске уније. Овакав развој ситуације ствара притисак на институције које се баве управљањем миграцијама како у организационом тако и у финансијском погледу јер управљање миграцијама представља комплексан процес који захтева планско и организовано поступање, као и координисан приступ и континуирану сарадњу свих релевантних органа. Одређен број тражиоца азила и

миграната у потреби без утврђеног статуса присутан је на територији општине свакодневно због близине границе. Може се очекивати да ће ова лица бити свакодневно присутна на територији општине обзиром на интензивне радове на припреми капацитета за смештај тражиоца азила.

Општина ће у наредном периоду радити на стварању услова за смештај тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у периоду од 2017. до 2020. године кроз активности адаптације постојећих или изградње нових смештајних капацитета.

Не може се јасно утврдити колико миграната у потреби без утврђеног статуса прошло кроз општину Нова Црња.

2. Досадашње активности на територији општине у односу на избегла, интерно расељена лица и повратницима по Споразуму о реадмисији

Општина се брине о избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима на законом прописан начин и преко институција које су за то надлежне, а то су: Повереништво за избеглице и миграције општине које води административне и друге послове, Црвени крст, Центар за социјални рад –Нова Црња, здравствене службе, просветне службе и НВО.

Црвени крст и активности у збрињавању избеглица - навести најзначајније

Основне карактеристике:

- Хуманитарна, непрофитна и добровољна организација-саставни део Црвеног крста Војводине и Црвеног крста Србије;
- Помоћни орган власти у хуманитарној сфери;
- Непрофитни сектор и могућност финансирања активности, програма и пројеката од донација;
- Законске обавезе кроз јавна овлашћења, здравствени и социјални програми и активности, који произилазе из циљева и задатака Међународног покрета Црвеног крста.

Потребе и интереси кључног актера:

- Допринос смањењу броја социјално угрожених;
- Допринос у оснаживању социјално угрожених лица као и избеглих и ИРЛ кроз реализацију специфичних програма и пројеката.

Капацитети кључног актера:

- Искуство и дугогодишња традиција;
- Могућност обезбеђења донација кроз систем Националног друштва ЦКС и МП ЦКЦП;
- Људски ресурси-кадровски потенцијали професионалаца и мреже волонтера;
- Могућност ангажовања материјално-техничких ресурса ЦКС у одговору на несреће.

Мотив кључног актера:

- Допринос трајном решавању проблема избеглих и ИРЛ.

Повереништво свој рад у целости заснива на законским прописима, међународним конвенцијама и инструкцијама и упутствима Комесаријата за избеглице и миграције. Повереништво има дугогодишње искуство и знања у овој области и директно се бави решавањем многих проблема ових људи, како административних, тако и личних. Основни послови Повереништва су послови на изради предлога решења о признавању и укидању избегличког статуса, евиденција промене адреса боравка, припремање предмета за израду нових избегличких легитимација и дупликата изгубљених или уништених, израда прелога закључака о исправци грешака у личним подацима, упис и евиденција лица расељених са КиМ и све промене везане за њихов статус, издавање разних потврда и уверења. Повереништво је по инструкцијама Комесаријата организовало и спроводило све пописе избеглица и интерно расељених лица као и регистрацију за бирачке спискове, па чак и учествовало у самом спровођењу избора. У свим својим активностима Повереништво је имало подршку и помоћ локалне самоуправе.

Повереништво за избеглице у пружању што комплетније и ефикасније помоћи корисницима активно сарађује са Центром за социјални рад Нова Црња.

Центар за социјални рад "Нова Црња" Нова Црња поступајући по Закону о социјалној заштити и на лични захтев странке је избеглим, интерно расељеним лицима и повратницима омогућио коришћење следећих права:

- Смештај у установе социјалне заштите
- Новчану социјалну помоћ
- Једнократна новчана помоћ
- Увећана једнократна помоћ
- Накнадни упис личног имена

Дом здравља активно је учествовао у пружању медицинске помоћи за време дешавања егзодуса, а касније је организовао ванредне здравствене прегледе избеглица.

3. Трендови и миграције

Од евидентираних лица у избегличкој популацији изврстан број избеглих лица се успешно интегрисао, услед дужине миграцијског стажа, образовања и других околности. Општина је представљала примамљиву дестинацију за ову популацију те се велики број лица настанио.

Број лица која су укинула статус ради регулисања пребивалишта износи 302. Унутар избегличке и расељеничке популације миграције трају и данас у погледу промене места боравка како у општини тако и на територији целе Републике Србије. Евидентиран је податак да је са територије отишло избеглих: 314 и ИРЛ: 62, а дошло је избеглих: 2200 и ИРЛ: 103. Напомиње се да се изнете бројке односе само на промене регистроване у Повереништву не представљају потпун и до краја поуздан податак.

Податак о умрлим лицима са избегличким статусом, која су преминула на територији општине/града, такође није могуће установити тачно, пошто родбина

преминулих лица не одјављује избегличке легитимације надлежном органу, те се иста воде још као живи.

Највећи проблем је радни ангажман појединих припадника ибегличке и расељеничке популације, као и повратника по Споразуму о реадмисији. За поједине је евидентан и проблем необразовања, језичка баријера, непоседовање личних докумената и сл.

Почетком септембра 2015. године, Влада Републике Србије је усвојила **План реаговања у случају повећаног прилива миграната са проценом потреба**. План реаговања дефинише мере, активности, људске, финансијске и друге ресурсе неопходне за пружање ургентног смештаја мигрантима и неометаног приступа њиховим правима. План дефинише и обавезе и улогу јединица локалне самоуправе у смислу управљања мешовитим миграцијама на својој територији.

Год.	Назив пројекта	Донатор / партнер	Учешће општине/града
1997.	Пуна изградња 16 кућа – избегличко насеље Радојево	УНХЦР, СДЦ КИРС	грађевинско земљиште, комплетна инфраструктура – прикључци за ел. енергију, воду, телефон, улична стаза
1998.	Самоизградња 20 стамбених јединица у Александрову	УНХЦР, СДЦ КИРС	грађевинско земљиште, комплетна инфраструктура – прикључци за ел. енергију, воду, телефон, изградња пута
2002.	Откуп једне куће у Српској Црњи	КИРС	без учешћа
2004.	Откуп 22 сеоска домаћинства на територији целе општине	СДЦ	Комплетна логистичка подршка и људски ресурси
2008.	Откуп једног сеоског домаћинства у Војвода Степи	Друштво румунско-српског пријатељства	без учешћа
2008/ 2009	Подела помоћи у грађевинском материјалу 29 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка и људски ресурси Средства оправдана
2009.	Доходовни пројекти за 6 корисника	ИНТЕРСОС	Комплетна логистичка подршка и људски ресурси
2009.	Откуп 6 сеоских домаћинстава на територији целе општине	УНХЦР, КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана

2009.	Подела помоћи у грађевинском материјалу за 6 породица	УНХЦР, КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана
2010.	Откуп седам сеоских домаћинстава за избеглице и ИРЛ	ИНТЕРСОС	Комплетна логистичка подршка и људски ресурси
2011/ 2012.	Доходовни пројекти за 23 породице	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана
2012.	Грађевински материјал за избеглице 13 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 10% износа средстава
2012.	Доходовни пројекти за избеглице 20 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 10% износа средстава Средства оправдана
2012.	Грађевински материјал за ИРЛ 11 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 10% износа средстава
2012.	Доходовни пројекти за ИРЛ 7 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 10% износа средстава Средства оправдана
2013.	Грађевински материјал за избеглице 18 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Документација ради правдања достављена Комесаријату – није још добијена потврда
2013.	Доходовне активности за избеглице 16 корисника	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Документација ради правдања достављена Комесаријату – није још добијена потврда
2013.	Куповина 8 сеских домаћинстава за избеглице	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана

2015	Доходовне активности за 12 избеглица	КИРС	Комплетна логистичка подршка, људски ресурси и 5% износа средстава Средства оправдана
------	--------------------------------------	------	--

ПОГЛАВЉЕ 3. Анализа ситуације и закључци

Ово поглавље обухвата четири врсте квалитативних анализа:

1. Преглед документације релевантне за питања и проблеме миграната
2. анализу заинтересованих страна (локалних актера);
3. анализу стања (техником SWOT анализе);
4. анализу проблема са закључцима.

1.Преглед документације обухватио је неколико кључних међународних, националних и локалних стратешких докуманата релевантних за ову област као и актуелни законски оквир који регулише питања избеглих лица у Републици Србији и то:

- Конвенција УН о статусу избеглице (1951);
- Женевске конвенције које регулишу рад Црвеног крста (1949);
- Сарајевска декларација (2005.)
- Закон о избеглицама (1992, измене и допуне 2010.)
- Закон о управљању миграцијама (2012.)
- Закон о црвеном крсту (2005).
- Уредба о ближим условима и мерилима за утврђивање реда првенства за решавање стамбених потреба избеглица (за сваку годину у периоду 2016.-2020. године)
- Стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица (2015-2020)
- Стратегија запошљавања (2011-2020.), која се односи на укључивање избегличке и расељеничке популације у систем друштвеног привређивања.
- Стратегија реинтеграције повратника по основу Споразума о реадмисији (2009)
- Стратегија за смањење сиромаштва (2003);
- Стратегија одрживог развоја (2008);
- Стратегија привредног развоја Републике Србије 2006-2012;
- Стратегија регионалног развоја 2007-2012;
- Стратегија развоја социјалне заштите (2005);
- Национални план акције за децу (2004);
- План реаговања у случају повећаног прилива миграната са проценом потреба (2015. година)

На нивоу општине, релевантна планска и акциона документа су:

ЛАП за Роме, Стратегија развоја социјалне заштите, Стратегија локалног одрживог развоја општине Нова Црња.

Најважнији закључци ове анализе су следећи:

Национална стратегија за решавање питања избеглих и интерно расељених лица

дефинише основне правце деловања - обезбеђивање услова за повратак и обезбеђивање услова за локалну интеграцију, што је потпуно у складу са међународно прихваћеним циљевима за решавање положаја ове групе грађана. Остале наведене националне стратегије пружају основу и дају смернице за развијање мера и акција у области локалне интеграције избеглих и интерно расељених лица којима се може допринети унапређењу њиховог животног стандарда и укупног друштвеног положаја.

У складу са Планом реаговања у случају повећаног прилива миграната и у сарадњи са локалним Саветима за миграције, надлежне институције су обезбедиле неопходну помоћ на терену, отвориле додатне транзитне центре и идентификовале одговарајуће објекте за хитни смештај миграната. Локални савети за миграције су предузели све неопходне активности како би се створили услови за благовремено реаговање у случају да се већи број миграната дуже време задржава на територији њихове општине/града. Комесаријат за избеглице и миграције организовао је обуку општинских/градских повереника за избеглице и миграције на тему прихвата и хуманитарног збрињавања миграната, како би се унапредила ефикасност представника локалних самоуправа у овој области за случај додатне ескалације броја миграната и потребе ангажовања додатног броја професионалаца на терену. Континуирана подршка актера на локалном нивоу је од изузетног значаја у решавању и превазилажењу мигрантске кризе. Управо овакав приступ и вертикална координација између централног и локалног нивоа власти допринели су бржем и организованијем одговору на тренутну ситуацију у погледу прилива миграната.

1. Анализа стања у локалној заједници по питањима унапређења положаја избеглих и интерно расељених лица извршена је кроз идентификовање досадашњих активности и резултата у овом домену и сагледавања позитивних капацитета и слабости локалне заједнице, као и могућности и препрека са којима се суочава у свом радном окружењу.

	<u>Снаге</u>	<u>Слабости</u>
	Политичка воља	Немогућност праћења кретања
	База података	мигрантске популације
У	Стручни људски ресурси	Недостатак функционалног система
Н	Добро организован центар за	обавештавања појединаца из ове
У	социјални рад	популације
Т	Сарадња локалне самоуправе са	Недовољна заинтересованост
Р	НВО	друштвено - одговорних фирми
А	Добри технички и	Неорганизованост и неактивност
Ш	администарствени капацитети	корисника
Њ	Финансијски капацитети	Не постоје подстицајни фондови
Е	Постојање информативног система	локалне самоуправе за помоћ
	Добра мрежа месних заједница	угроженим категоријама
	Добра комуникација привредника	Неусклађеност школског образовног
	и локалне самоуправе	система са потребама

	Јаки капацитети и познавање проблематике избеглица, ИРЛ и повратника	привреде(недостатак занатлија и мајстора) Неадекватна образовна структура Недовољни капацитети и непознавање проблематике у раду са тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса Недовољна сарадња институција система на решавању проблема ове популације
С П О Љ А Ш Њ Е	<u>Могућности</u> Подршка КИРС Могућност школовања на свим нивоима Постојање Националних стратегија Релативно лако радно интегрисање Могућност изградње социјалних станова Постојање Националне стратегије Приступ донаторским фондовима Регионални програм стамбеног збрињавања	<u>Препреке</u> Закон о локалној самоуправи (мале надлежности) Лоша законска позиција институција које се баве проблемима избеглица Избеглице немају право на МОП Неједнак третман избеглица и ИРЛ Незаинтересованост донатора за решавање проблема ове популације на територији општине Нестабилна политичка и економска ситуација у земљи Спора имплементација националних стратегија Неизвесност у погледу развоја мигрантске кризе

Најважнији закључци ове анализе су:

- Недовољно се користе стручни људски капацитети и недовољно искоришћавају могућности да се средства прибаве изван локалне средине. То је уско повезано са недостатком праксе успостављања партнерства између јавног и невладиног сектора. Пословни сектор је врло мало и незнатно укључен у решавање проблема локалне заједнице у целини, а самим тим и свих категорија миграната.
- Неусклађеност школског образовног система и неадекватна образовна структура са потребама привреде отежава економски положај ове категорије и њихово запошљавање.
- Искуство установа, невладиних организација и локалне самоуправе у припреми пројектних предлога и спровођењу пројеката отвара могућност добијања донаторских средстава која су неопходна за испуњење свих активности локалног акционог плана што би требало да допринесе превазилажењу препрека као што су неповољна политичка и економска ситуација у земљи.
- Локална заједница има значајне капацитете за унапређење положаја избеглих и интерно расељених лица. Локална власт је отворена за сарадњу са свим релевантним факторима за решавање проблема и положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника, али као јединица локалне самоуправе зависи од опредељених средстава и ресурса које централна власт уступа општини за решавање ових проблема.

Капацитети за рад са мигрантима у потреби без утврђеног статуса и тражиоцима азила нису на исто нивоу и у потреби су за подршком.

- Пословни сектор је мало или никако укључен у решавање проблема локалне заједнице а самим тим и проблема и изазовима са којима се сусрећу мигранти.
- Постоји могућност отпора локалног становништва уколико општина/град у већој мери подрже мигранте.

2. **Анализом заинтересованих страна** идентификоване су кључне заинтересоване стране за унапређење положаја миграната и то:

-Крајње кориснике услуга (различите категорије миграната)

-Кључне партнере локалној самоуправи у развијању и примени мера и програма.

Крајњи корисници Локалног акционог плана за унапређење положаја миграната су:

- Избеглице
- Интерно расељена лица
- Повратници по основу споразума о реадмисији
- Тражиоци азила
- Мигранти у потреби без утврђеног статуса

Општинска управа обезбеђује општи оквир, локалну регулативу и услове за реализацију подршке избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима и мигрантима у локалној заједници.

Повереништво за избеглице, као део општинске управе врши поверене послове у оквиру своје делатности и координацију различитих програма који се односе на помоћ избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима и мигрантима.

Кључни партнери локалној самоуправи су:

Комесаријат за избеглице и миграције Републике Србије обавља послове који се односе на: Утврђивање статуса избеглица, збрињавање избеглица, вођење евиденције, усклађивања пружања помоћи избеглицама од стране других организација, обезбеђивање смештаја избеглица, покреће иницијативе за тражење међународне помоћи од институција УН и других међународних организација.

Центар за социјални рад, је вишефункционална стручна установа социјалне заштите и представља базичну установу стручног рада и услуга у социјалној заштити у којој се непосредно и посредно задовољава већина социјално заштитних потреба грађана и њихових породица.

Као корисници социјалне заштите потенцијално се могу јавити сви грађани и породице и то онда када се нађу или су изложени посебним тешкоћама у задовољавању својих основних потреба. Најважније функције центра су: Непосредно остваривање социјалне заштите грађана и њихових породица, остваривање функције органа старатељства, праћење и проучавање социјалних потреба и проблема, превентивна делатност, планирање и програмирање социјалне заштите, координирање активности на спровођењу социјалне заштите и социјалног рада у општини.

Црвени крст делује на основу Женевске конвенције, Закона о црвеном крсту, Статута, Стратегије развоја и на основу принципа (Хуманости, непристрасности, неутралности, независности, добровољности, јединства и универзалности). Црвени крст активно учествује у збрињавању и пружању помоћи избеглицама, ИРЛ и повратницима и то не само хуманитарног карактера већ и организовањем здравствене заштите, помоћи при упису у школе, при запошљавању, социјалне помоћи, спајању породица и др.

Здравствена установа ДЗ општине пружа услуге примарне и секундарне здравствене заштите и специјалистичке услуге. Избегла, ИРЛ и повратници остварују своја права у овој области, као и сви други грађани. Смештај тражиоца азила подразумева обавезан здравствени преглед.

Образовне институције-основне школе, школа за образовање одраслих, кроз своје програмске активности обухватају и пружају могућност избеглим и ИРЛ да стекну одређено образовање и преквалификације.

Национална служба за запошљавање- спроводи различите програме подршке запошљавања незапослених, радно способних који активно траже посао. Избегла, ИРЛ и повратници имају једнаке могућности као и сви други незапослени да користе ове програме.

Невладине организације које имају своје активности на подручју општине, а те активности се односе на хуманитарну помоћ, подизање капацитета избеглих, ИРЛ и повратника, обезбеђивање помоћи у прибављању докумената и правне помоћи, итд. Међу њима најактивније су UNHCR, DRC, ASB, HELP, Intersos, PRAXIS, Балкански центар за миграције, и други.

4. Анализа проблема избеглих, интерно расељених лица, повратника и миграната у транзиту и тражиоца азила је показала да су њихови главни проблеми следећи

- **Нерешено стамбено питање.** Овај проблем имају лица која станују у приватном смештају (плаћање закупа и режијских трошкова) и лица која живе у сопственим објектима (неусловни, недовршени објекти).
- **Незапосленост.** Генерално висока стопа незапослености у локалној заједници и недостатак радних места, условљавају високу незапосленост избеглих и ИРЛ. Већина се бави привременим и повременим пословима који нису регистровани и другим облицима стицања зараде у сивој економији.
- **Недостатак материјалних средстава.** Изражен је у већем делу избегличке и расељеничке популације а посебно код старачких домаћинстава, самохраних родитеља, породица које имају хроничне и тешко оболеле чланове или децу ометену у развоју.
- **Проблеми правне природе.** Тешкоће око прибављања различитих докумената из државе порекла, права из пензионог и инвалидског осигурања, као и право на социјалну и здравствену заштиту.
- **Недовољни и неодговарајући социјално-материјални подстицај за интеграцију избеглих и ИРЛ као и интеграцију повратника по Споразуму о реадмисији.**
- **Недовољни и неодговарајући социјално-материјални подстицај за прихват и рад са децом мигрантима** у транзиту, спајање са породицом и њиховом интеграцијом са домицилном децом као и слање у треће земље.
- **Пасивност избеглих, ИРЛ и повратника** у локалној заједници у односу на сопствене

потребе који се исказују кроз непостојање свести о самоорганизовању.

- Отежано располагање имовином у местима или земљама порекла. Овај проблем се манифестује на локалном нивоу, али је његово решавање везано за националне институције и сарадњу Републике Србије са бившим републикама, односно са међународном управом на Косову и Метохији.

Општи закључци анализе:

- Локална заједница и локална самоуправа имају одређене капацитете за бављењем унапређења положаја избеглих, ИРЛ и повратника, као што су људски ресурси, одговарајућа развојна документа, стратешки приступ развоју општине и др.
- Нерешено стамбено питање вишечланих породица и проблеми у располагању имовином у земљама и местима порекла значајно доприносе социјалном сиромаштву и лошем квалитету живота избеглих, ИРЛ и повратника, што је директан проблем локалне заједнице.
- Традиционално висок број избеглица на територији општине у односу на број ИРЛ и повратника.
- Постојање великог броја лица без правног субјективитета „правно невидљива лица“, то јест лица која нису уписана у матичне књиге на територији Србије, односно лица која су уписана али немају одговарајућа лична документа.
- Пасивност, недовољна самоорганизованост и лоша информисаност самих избеглих и ИРЛ, додатно доприносе њиховом незадовољавајућем положају и релативно ниском нивоу интегрисаности у локалну заједницу.
- Изузетно лош друштвени и економски положај жена популације избеглих и интерно расељених као и лица која су се вратила у Србију у складу са Споразумом о реадмисији.
- Рад са децом, нарочито мигрантима без пратње, подразумева читав сет знања и искуства и захтева додатне ресурсе.
- Лоша и неадекватна образовна структура додатно отежава запошљавање избеглих и расељених лица.
- Неизвесност у даљем развоју мигрантске кризе и непознавање мигрантских рута у будућности отежава адекватно припремање општине да одговори на изазове те врсте.
- Потребно је континуирано радити на јачању толеранције и подизању свести домицилног становништва а у вези са проблемима миграната који су присутни на територији општине општине као и суседних општина.

Препоруке

- Покренути иницијативу за стално стамбено збрињавање на територији локалне заједнице.
- Иницирати покретање расправе у договору са свим релевантним чиниоцима, како би се донаторима предложили услови за аплицирање по програмима који би били прилагођени реалном чињеничном стању на терену.
- Радити на повећању видљивости најугроженијих миграната у локалној заједници
- Умрежавање и ефикаснија сарадња свих релевантних чинилаца за решавање проблема свих категорија миграната

- Умрежавање и ефикаснија сарадња свих структура при управљању мешовитим миграцијама.
- Повећати запосленост преквалификацијом и доквалификацијом избеглица, ИРЛ и повратника за дефицитарна занимања.
- Умрежавање и ефикаснија сарадња локалне самоуправе и свих кључних актера значајних за решавање проблема миграната уз коришћење свих стручних људских ресурса и досадашњег искуства различитих институција и организација;
- Организовати укључивање младих припадника мигрантске популације у што већи број манифестација;
- Обезбедити континуиране едукативне програме и обуке за мигранте, нарочито жене.
- Иницирати сарању са свим заинтересованим странама на тему јачања капацитета у управљању миграцијама
- Континуирана обука запослених у ЈЛС у циљу управљања мешовитим миграцијама
- Јачање сарадње са Комесаријатом за избеглице и миграције
- Увести родно сензибилну статистику са све мигрантске групе

ПОГЛАВЉЕ 4. Приоритетне циљне групе

Критеријуми Локалног акционог плана за избор приоритетних група међу избеглим, интерно расељеним лицима, повратницима и мигрантима на територији општине су:

- Видљивост и распрострањеност проблема циљне групе у локалној заједници; Бројност циљне групе
- Незапосленост и материјално сиромаштво одређене циљне групе; Степен угрожености циљне групе
- Заинтересованост саме циљне групе за решавање сопствених проблема
- Необухваћеност групе системским мерама подршке (испалих из система друштвеноорганизоване подршке)
- Елиминаторни критеријум: ресурси којима располаже локална самоуправа и бројне потребе које има на својој територији

Приоритетне групе на основу ових критеријума су:

- Избеглице
- Интерно расељена лица
- Повратници по основу споразума о реадмисији
- Тражиоци азила
- Мигранти у потреби без утврђеног статуса

Најугроженија лица у оквиру предходних приоритетних група:

- Породице чији су чланови тешко или хронично болесна лица, или деца ометена у развоју

- Самохрани родитељи без сталних примања
- Самачка старачка домаћинства без сталних прихода
- Избегла, интерно расељена лица и повратници по споразуму о реадмисији која немају средстава да заврше започету стамбену изградњу;
- Избегла, интерно расељена лица и повратници по споразуму о реадмисији који живе као подстанари и плаћају станарину;
- Вишечлане и вишегенерацијске породице избеглих, интерно расељених и повратника.
- Породице миграната чији су чланови тешко болесни, или имају децу ометену у развоју.
- Малолетно лице, странац, без пратње родитеља или старатеља то јест дете млађе од 18 година које се нашло изван своје земље порекла услед тражења азила, због страха од прогањања или непостојања заштите услед кршења људских права, оружаног сукоба или немира у земљи порекла, жртве трговине људима, ради сексуалног или другог искоришћавања или бекства од сиромаштва у земљи порекла. Малолетна деца без пратње на смештају у Центру
- Незапослена, радно способна избегла, интерно расељена лица и повратници по основу споразума о реадмисији.
- Становници нерегистрованих и непризнатих колективних центара.
- Становници нехигијенских насеља из категорија интерно расељених лица и повратника по основу споразума о реадмисији ромске националности
- Породице миграната у којима је жена носилац домаћинства
- Тражиоци азила на територији општине
- Мигранти у потреби без утврђеног статуса на територији општине

Правно невидљива лица, лица без правног субјективитета

Лица без правног субјективитета – „правно невидљива лица“, тј. лица која нису уписана у матичне књиге на територији Србије, као и лица која су уписана у матичне књиге, а не поседују одговарајућа лична документа, посебно припадници РАЕ заједнице који живе у неформалним насељима;

Деца из избеглих и интерно расељених породица испала из процеса основношколског образовања узраста од 13 до 18 година;

Интерно расељене жене, припаднице РАЕ заједнице, које живе у неформалним насељима.

Приоритетни проблеми су:

- Нерешено стамбено питање
- Незапосленост
- Здравствени проблеми
- Образовање и интеграција у нови културолошки поредак

ПОГЛАВЉЕ 5. Општи и специфични циљеви

Полазећи од анализе стања, локалних ресурса и капацитета, као и од анализе потреба свих наведених категорија миграната на територији општине, а у складу са националним стратешким опредељењима, дефинисан је следећи општи циљ:

Јачање капацитета локалне самоуправе за обезбеђивање предуслова за решавање проблема избеглица, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса, промовисање толеранције према тражиоцима азила и мигрантима у потреби без утврђеног статуса, као и побољшавање социо-материјалног положаја избеглих, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији на територији општине Нова Црња решавањем њихових стамбених потреба и подстицањем економског оснаживања.

На основу овако постављеног општег циља, формулисани су следећи специфични циљеви који су релевантни за остваривање општих циљева у периоду од 2017. до 2020. године.

Специфични циљеви:

Специфични циљ 1.1

У периоду 2017-2020. године стамбено збринути најмање **10** породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији са пребивалиштем- боравиштем на територији Нове Црње, доделом помоћи у грађевинском материјалу.

Специфични циљ 1.2.

У периоду 2017-2020. године стамбено збринути најмање **10** породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији са пребивалиштем- боравиштем на територији Нове Цење, кроз пројекте откупа сеоских домаћинстава.

Специфични циљ 1.3.

У периоду 2017-2020. године економски оснажити и помоћи осамостаљивање најмање **20** породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији са пребивалиштем-боравиштем на територији Нове Црње, кроз програме доделе средстава за обављање доходовних активности.

Специфични циљ 1.4.

У периоду 2017-2020. године економски оснажити и помоћи осамостаљивање најмање **10** породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији са пребивалиштем-боравиштем на територији општине Нова Црња, кроз едукативне програме и програме доквалификације и преквалификације у сарадњи са Националном службом за запошљавање, другим државним институцијама и невладиним сектором.

Специфични циљ 1.5.

Стварање услова за јачање толеранције и разумевање потреба малолетних миграната у сарадњи са стручним тимом Центра за социјални рад Нова Црња кроз реализацију програма који за циљ имају приближавање ове категорије локалном становништву и/или сензибилисање примајуће средине кроз унапређење квалитета живота и локалној заједници организовањем заједничких радионица, опремањем дечијих и спортских игралишта, набавку прибора, опреме и опремање простора за едукативне, спортске, културно-уметничке, здравствене и друге услуге за период 2017. до 2020. године.

Специфични циљ 1.6.

Јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлогау циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима; организовањем радионица и округлих столова на тему управљање миграција

Специфични циљ 1.7.

Стварање услова за јачање толеранције и разумевање потреба тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статусау периоду од 2017. до 2020.године кроз активности промоције и јачања толеранције према овим лицима кроз унапређење квалитета живота у локалној заједници опремањем дечијих и спортских игралишта, набавку прибора, опреме и опремање простора за едукативне, спортске, културно- уметничке, здравствене и друге услуге, а у чију реализацију ће бити укључене и наведене категорија миграната.

ПОГЛАВЉЕ 6. Активности

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1.1.: У периоду 2017.-2020. године стамбено збринути најмање 10 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадмисији са пребивалиштем- боравиштем на територији Нове Црње, доделом помоћи у грађевинском материјалу:								
Активност	Период реализације (од-до)	Очекиван и резултат	Индикатор (и)	Потребни ресурси			Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. Самоуправе	Остали извори	Људски ресурси		
1.1.1. анкета о заинтересованости	1. квартал	формирана база података	број заинтересованих			секретари месних заједница	локална самоуправа	
1.1.2. идентификација реалних потреба за прибављање грађевинског материјала	1. квартал	идентификована домаћинства које имају потребу за грађевинским материјалом	број заинтересованих				локална самоуправа	
1.1.3. обезбеђење финансијских средстава	2. квартал	обезбеђена потребна финансијска средства	износ обезбеђених средстава				локална самоуправа	КИРС, УНХЦР, ОЕБС
1.1.4. формирање комисије за расписивање конкурса и доношење Правилника о раду	2. квартал	Формирана Комисија	број и структура чланова комисије, структура правилника			чланови Савета за миграције	Савет за миграције	КИРС
1.1.5. утврђивање критеријума за доделу	2. квартал	јасно прецизирани критеријуми	број и врста критеријума			чланови Савета за миграције	Савет за миграције	
1.1.6. расписивање конкурса	3. квартал	расписан конкурс	број и врста услова конкурса				Савет за миграције	
1.1.7. разматрање	3. квартал	одабир корисника	број лица која			чланови	Комисија	

приспелих захтева			испуњавај у услове			Комисије		
1.1.8.објављивање резултата конкурса	3.квартал	објављени резултати конкурса	број лица која су добила грађевински материјал на основу конкурса			чланови Комисије	Комисија	
1.1.9.набавка грађевинског материјала	4.квартал	набављен грађевински материјал	врста и количина набављеног грађевинског материјала				локална самоуправа	КИРС, УНХЦР, ОЕБС
1.1.10.потписивање уговора и додела грађевинског материјала	4.квартал	потписани уговори	број потписаних уговора				Председник општине	

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1.2.: У периоду 2017.2020. године стамбено збринути најмање 10 породица избеглих повратника по Споразуму о реадмисији са пребивалиштем-боравиштем на територији Нове Црње, домаћинстава.

Активност	Период реализације (од-до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		
				Буџет лок. Самоуправе	Остали извори	Људски ресурси
1.2.1. анкета о заинтересованости	1. квартал	формирана база података	број анкетираних			секретар месне заједнице
1.2.2.евидентирање сеоских домаћинстава које су за откуп	1.квартал	евиденција потенцијалних кућа за откуп	број сеоских домаћинстава за откуп			
1.2.3. обезбеђење финансијских средстава	2.квартал	обезбеђена потребна финансијска средства	износ обезбеђених средстава			
1.2.4.формирање комисије за расписивање конкурса и доношење Правилника о раду	2.квартал	Формирана Комисија	број и структура чланова комисије, структура правилника			чланови Савета за миграције
1.2.5.утврђивање критеријума за откуп и доделу	2.квартал	јасно прецизирани критеријуми	број и врста критеријума			чланови Савета за миграције

1.2.6. расписивање конкурса	3. квартал	расписан конкурс	број и врста услова конкурса			
1.2.7. разматрање приспелих захтева	3. квартал	одабир корисника	број лица која испуњавају услове			чланов Комис
1.2.8. објављивање резултата конкурса	3. квартал	објављени резултати конкурса	број лица која су добила кућу на основу конкурса			чланов Комис
1.2.9. куповина кућа	4. квартал	купљене куће	Број и структура (површина и др.) кућа			
1.2.10. потписивање уговора и додела кључева	4. квартал	потписани уговори	број потписаних уговора			

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1.3: У периоду 2017.-2020. године економски оснажити и помоћи осамостаљивање најмање 20 породица избеглица, интерно расељених лица и повратника по Споразуму о реадимисији са пребивалиштем-боравиштем на територији општине Нова Црња кроз програме доделе средстава за обављање доходних активности.								
Активност	Период реализације (од-до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси			Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. Самоуправе	Остали извори	Људски ресурси		
1.3.1. анкета о заинтересованости	1. квартал	формирана база података	број анкетираних			секретари месних заједница	локална самоуправа	Црвени крст
1.3.2. евидентирање породица које имају потребу за економским оснаживањем	1. квартал	евиденција потенцијалних домаћинстава	број домаћинстава				локална самоуправа	
1.3.3. обезбеђење финансијских средстава	2. квартал	обезбеђење на потребна финансијска средства	износ обезбеђења средстава				локална самоуправа	КИРС, УНХЦР, ОЕБС
1.3.4. формирање комисије за расписивање конкурса и доношење Правилника о раду	2. квартал	Формирана Комисија	број и структура чланова комисије, структура правилника			чланови Савета за миграције	Савет за миграције	КИРС

1.3.5.утврђивање критеријума за економско оснаживање	2.квартал	јасно прецизирани критеријуми	број и врста критеријума			чланови Савета за миграције	Савет за миграције	
1.3.6.расписивање конкурса	3.квартал	расписан конкурс	број и врста услова конкурса				Савет за миграције	
1.3.7.разматрање приспелих захтева	3.квартал	одабир корисника	број лица која испуњавају услове			чланови Комисије	Комисија	
1.3.8.објављивање резултата конкурса	3.квартал	објављен и резултат и конкурса	број лица која су добила кућу на основу конкурса			чланови Комисије	Комисија	
1.3.9.набавка опреме (алат, машине итд.) за економско оснаживање	4.квартал	набављена опрема	врста и количина набављене опреме				локална самоуправа	КИРС, УНХЦР, ОЕБС
1.3.10.потписивање уговора и додела опреме	4.квартал	потписан и уговори	број потписаних уговора				Председник општине	

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1.4: У периоду 2017.-2020. године економски оснажити и помоћи осамостаљивање интерно расењених лица и повратника по Споразуму о реадмисији са пребивалиштем-боравиштем на територији Републике Српске, укључујући и реализацију едукативне програме и програме доквалификације и преквалификације у сарадњи са Националном службом за запошљавање, другим државним институцијама и невладиним сектором.

Активност	Период реализације (од-до)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси		
				Буџет лок. Самоуправе	Остали извори	Људски ресурси
1.4.1. презентација програма и јавно оглашавање путем медија	1.квартал	одржане презентације	број учесника на одржаним презентацијама			
1.4.2. формирање комисије за реализацију пројекта	1.квартал	формирана комисија за реализацију пројекта	број чланова комисије			

1.4.3. доношење Правилника и израда критеријума за укључивање корисника у програме преквалификације	1.квартал	донешен Правилник и израђени критеријуми	садржај и квалитет Правилника и критеријума			
1.4.4. расписивање јавног позива	2.квартал	расписан Оглас	број поднетих пријава			
1.4.5. избор корисника	3.квартал	утврђена ранг листа	извештај Комисије			
1.4.6.припрема распореда обука	3.квартал	направљен распоред обуке по занимањима	број кандидата и време реализације			Комисија за реализацију пројекта
1.4.7. реализација програма обуке	4.квартал	објављена јавна набавка	број и врста реализованих обука			стручна служба

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1.5.: Стварање услова за јачање толеранције и разумевања потреба малолетних миграната у сарадњи са стручним тимом Центра за социјални рад Нова Црња кроз реализацију програма који за циљ имају приближавање ове категорије локалном становништву и сензибилисање примајуће средине кроз унапређење квалитета живота у локалној заједници организовањем заједничких радионица, опремањем дечијих и спортских игралишта, набавку прибора, опреме и опремање простора за едукативне, спортске, културно-уметничке и здравствене и друге услуге за период од 2017.-2020.године								
Активност	Период реализације (од-до)	Очекиван и резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси			Носилац активности	Партнери у реализацији
				Буџет лок. Самоуправе	Остали извори	Људски ресурси		
1.6.1. Аплицирање код Комесаријата и донатора	1.квартал	одобрена средства	потписан уговор са општином			локална самоуправа	Савет за миграције, повереник за избеглице	КИРС и донатори
1.6.2.формирање комисије за реализацију опремања простора	2.квартал	формирана комисија	број чланова комисије			локална самоуправа	Комисија, Савет за миграције, КИРС	Донатори
1.6.3. обилазак простора и	3.квартал	посећени објекти и локације	број објеката и локација				Комисија	

објекта и дефинисање потреба								
1.6.4. утврђивање спецификације опреме и материјала	3.квартал	сачињена спецификација опреме и материјала	спецификација опреме и материјала				Комисија и Савет за миграције	
1.6.5. спровођење јавне набавке за испоруку опреме и материјала	3.квартал	спроведена јавна набавка	записник и одлука				Комисија и наручилац	КИРС и донатори
1.6.6. закључивање уговора	4.квартал	закључен и уговори	број закључених уговора				локална самоуправа	
1.6.7. реализација пројекта	4.квартал	испоручена опрема и материјал	спецификација опреме и материјала				Комисија, корисници и локална самоуправа	

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1.6.: Јачање капацитета институција локалне самоуправе у управљању миграцијама кроз обуку кадрова за израду пројектних предлога у циљу обезбеђивања средстава намењених мигрантима; организовањем радионица и округлих столова на тему управљање миграција								
Активност	Период реализације (односно)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси			Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. Самоуправе	Остали извори	Људски ресурси		
1.7.1. потписивање уговора са донатором за појединачне активности	1.квартал	обезбеђена финансијска средства	потписан уговор			локална самоуправа. Чланови Савета за миграције	локална самоуправа	

1.7.2. презентација програма и јавно оглашавање активности	1.квартал	одржане обуке	бр. одржаних обука				локална самоуправа, Повереник за избеглице	КИРС
1.7.3. одабир полазника обуке и просторија и предавача за одржавање	2.квартал	одабрани учесници, тренери и простор	бр. учесника				локална самоуправа, Савет за миграције	КИРС
1.7.4. одржавање округлих столова на тему управљање миграцијама	3.квартал	одржавање округлог стола	бр. учесника на округлом столу				локална самоуправа, Савет за миграције	КИРС
1.7.5. реализација и извештај појединачних пројеката	4.квартал	усвојен извештај	потврда о пријему извештаја			Комисија	Савет за миграције	КИРС

СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ 1.7.: Стварање услова за јачање толеранције и разумевање потреба тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса у периоду од 2017. до 2020.године кроз активности промоције и јачања толеранције према овим лицима кроз унапређење квалитета живота у локалној заједници опремањем дечијих и спортских игралишта, набавку прибора, опреме и опремање простора за едукативне, спортске, културно- уметничке, здравствене и друге услуге, а у чију реализацију ће бити укључене и наведене категорија миграната.

Активност	Период реализације (односно)	Очекивани резултат	Индикатор(и)	Потребни ресурси			Носилац активности	Партнер/и у реализацији
				Буџет лок. Самоуправе	Остали извори	Људски ресурси		
1.8.1. потписивање уговора са	1.квартал	обезбеђење финансиј	потписан уговор				Савет за миграције,	КИРС и донатори

донаторо м		ска средства					локална самоупр ава	
1.8.2. презента ција активност и и јавно оглашава ње путем медија	1.кварт а	одржане презента ције	бр.учесник а на одржаним презента цијама				локална самоупр ава	Центар за социјалн и рад, КИРС
1.8.3. формира ње комисије за реализаци ју пројекта	2.кварт а	формира на комисија	број чланова комисије				Савет за миграци је, локална самоупр ава	Центар за социјалн и рад, КИРС
1.8.4. реализаци ја програма набавке и/или реконстру кција	3.кварт а	спроведе н поступак јавне набавке	специфика ција јавне набавке				Комисиј а	
1.8.5. извештај о реализаци ји и праћење	4.кварт а	усвојени извештај и	потврда о пријему извештаја, бр. и врста опreme или обављене реконструк ције				Повере ник за избегли це	Центар за социјалн и рад, КИРС, донатор и

ПОГЛАВЉЕ 7. Ресурси – Буџет

На основу досадашњег искуства и искуства других локалних самоуправа процењено је да ће за реализацију Локалног плана 2017 - 2020. године бити укупно потребно око 350.000,00 ЕУР.

Детаљан годишњи буџет за сваку годину примене Локалног плана биће урађен на основу разрађених годишњих планова за ту годину.

Средства за реализацију овог Локалног плана обезбеђиваће се из различитих **извора**: делом из буџета локалне самоуправе, делом из донаторских буџета, односно помоћу пројекта који ће се развити на основу овог Локалног плана, као и из других доступних извора.

Поступајући у складу са донетим Националним стратегијама за смањење сиромаштва, решавање питања избеглих и интерно расељених лица, запошљавања, одрживог развоја, очекује се финансијска подршка ресорних министарстава у реализацији активности ЛАПa.

Овај Локални акциони план ће се, поред осталих намена, користити у сврху представљања општине и привлачења донаторских средстава за реализацију наведених циљева.

ПОГЛАВЉЕ 8. Аранжмани за примену

Аранжмани за примену Локалног акционог плана обухватају **локалнеструктуре и различите мере и процедуре** које ће осигурати његово успешно спровођење. У оквиру локалних структура, разликују се:

- 1) **Структуре за управљање процесом примене ЛАПa и**
- 2) **Структуре које су оперативне и примењују ЛАП**

Структуру за управљање процесом примене ЛПА, након његовог усвајања, представљаће *Савет за управљање миграцијама и трајна решења*. Савет за миграције ће, као део свог будућег рада, направити *План управљања применом Локалног плана*.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења, као управљачка структура има следеће задатке:

- У потпуности одговара за вођење целокупног процеса примене Локалног акционог плана;
- Именује локалне тимове за управљање пројектима који настану као резултат операционализације Локалног акционог плана;
- Обезбеђује приступ и прикупљање свих података и информација у електронској форми од сваког актера - учесника у процесу унапређења положаја избеглих и ИРЛ у локалној заједници;
- Одржава контакте са свим учесницима у реализацији Локалног акционог плана;
- Управља процесом праћења (мониторинга) и оцењивања успешности (евалуације) Локалног акционог плана;
- Одржава контакте са јавношћу и доносиоцима одлука у локалној самоуправи.

Оперативну структуру за примену овог Локалног акционог плана чиниће институције, организације и тимови формирану у циљу непосредне реализације плана и пројеката развијених на основу Локалног плана. У складу са Локалним акционим планом, биће реализована подела улога и

одговорности међу различитим актерима у локалној заједници - партнерима у реализацији. Сваки актер ће у складу са принципом јавности и транспарентности рада водити одговарајућу евиденцију и документацију и припремати периодичне извештаје о раду. Извештаји ће бити полазна основа за праћење и оцењивање успешности рада.

Оперативна структура за примену Локалног акционог плана има следеће задатке и одговорности:

- Реализација Локалног акционог плана;
- Непосредна комуникација са корисницима/цама услуга које се обезбеђују Локалним планом;
- Редовно достављање извештаја координатору/ки Савета за миграције и трајна решења о свим активностима на спровођењу Локалног плана;
- Учешће у евентуалним обукама за унапређење стручности и компетенција за спровођење задатака Локалног плана;
- Унапређење процеса примене Локалног плана у складу са сугестијама и препорукама управљачке структуре.

У општини се процењује да ће носиоци програма, пројеката и активности ЛАП-а бити у првом реду следеће институције:

1. Повереништво за избеглице
2. Центар за локални економски развој,
3. Канцеларија за младе
4. Центар за социјални рад – Нова Црња
5. Дом здравља
6. НВО које се баве проблемима миграната
7. Црвени крст

Управљачка и оперативна структура ће развити план и механизме међусобне комуникације, пратиће успешност размене информација и ефикасност комуникације у односу на очекиване резултате примене Локалног акционог плана. План комуникације управљачке и оперативне структуре уредиће време и начине размене информација и предузимања одговарајућих акција.

Детаљне годишње планове за наредни период припремаће Савет за управљање миграцијама и трајна решења уз активне консултације са оперативним структурама. По потреби, Савет ће формирати и одговарајуће радне тимове.

Механизми праћења, оцењивања успешности примене Локалног акционог плана и доношења евентуалних корективних мера биће дефинисани Планом праћења и оцењивања успешности (планом мониторинга и евалуација).

ПОГЛАВЉЕ 9. Праћење и оцена успешности

- **Циљ праћења и оцене успешности (мониторинга и евалуације):**
да се систематично прикупљају подаци, прати и надгледа процес примене и процењује успех ЛАПа ради предлагања евентуалних измена у активностима на основу налаза и оцена.
- **Временски оквир:**
Мониторинг (као систематски процес прикупљања података) спроводи се континуирано и дугорочно за период 2017 -2020. Евалуација (као анализа података и доношење оцене о успешности) вршиће се периодично - једном годишње. Финална евалуација обавиће се на крају 2020. године.
- **Предмет мониторинга и евалуације:**
Мониторинги евалуација укључују целовито сагледавање испуњења активности - задатака и специфичних циљева.
- **Кључни индикатори утицаја** за праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана ће бити следећи:
 1. Обухват избеглица, ИРЛ и повратника новим услугама и мерама;
 2. Обухват потреба тражиоца азила и миграната у потреби без утврђеног статуса;
 3. Планирање и јачање капацитета јединице локалне самоуправе;
 4. Структура корисника/ца услуга и мера програма;
 5. Ниво укључености различитих актера у пружање услуга у локалној заједници;
 6. Обим финансијских средстава издвојених за услуге мигрантима;
 7. Структура финансијских средстава издвојених за услуге мигрантима (буџет локалне самоуправе, донаторска средства, други извори...).
- **Процесни индикатори** за праћење и оцењивање успешности примене Локалног акционог плана ће бити следећи:
 1. Број потписаних протокола о сарадњи са одабраним НВО
 2. Број сертификата о завршеној преквалификацији избеглих, интерно расељених лица и повратника
 3. Број закључених уговора о раду
 4. Број лица која су добила сертификате о завршеној основној школи
 5. Број и врста едукативних радионица и број укључених учесника
 6. Број и врста округлих столова и гостовања у локалним медијима на тему подизања свести о потребама мигрантске популације
- **Методе и технике мониторинга и евалуације:** За успешно обављање мониторинга и евалуације користиће се стандардни сет алата међу којима су: евидентирање корисника, интервјуи са корисницима (упитници, разговори), анкете, извештавање и др.

Савет за управљање миграцијама и трајна решења ће бити одговоран за праћење и оцењивање успешности рада на примени Локалног акционог плана - вршиће мониторинг и евалуацију. Тим за мониторинг и евалуацију чине представници/це - стручна лица из локалних институција и организација које се непосредно или посредно баве питањима свих категорија миграната садржаних у овом Локалном акционом плану. Савет ће својим Планом рада дефинисати начин организовања мониторинга и евалуације ЛАП-а.